

CULTUURRAAD

VOOR DE

NEDERLANDSE CULTUURGEMEENSCHAP

ZITTING 1972-1973

Nr. 9

HANDELINGEN

Vergadering van dinsdag 5 juni 1973

INHOUDSOPGAVE

BERICHTEN VAN VERHINDERING

Afwezig met kennisgeving; blz. 328

MEDEDELING VAN DE VOORZITTER

Verwelkoming van een nieuw lid; blz. 328

VERSLAG

Indiening; blz. 328

VOORSTELLEN VAN DECREET

Indiening en verzending; blz. 328

VOORSTELLEN VAN RESOLUTIE

Indiening en verzending; blz. 328

MEDEDELING VAN DE VOORZITTER

Vaste Commissie voor Taaltoezicht : kandidatenlijst; blz. 328

VRAAG (Rgt. art. 52)

Mondelinge vraag van de heer **De Keersmaecker** tot de Minister van Binnenlandse Zaken over de schending van de wetten op het taalgebruik door op het grondgebied van Overijse dienstdoende rijkswachters; blz. 329

VOORSTEL VAN DECREET (van de heer **L. Vanackere**) betreffende de Staatsprijzen voor de Nederlandse letterkunde.

— Algemene bespreking

Sprekers : de heren **Laridon**, verslaggever ; **Chabert**, Minister van Nederlandse Cultuur en Vlaamse Aangelegenheden; **L. Vanackere** ; blz. 329

— Artikelsgewijze behandeling

Sprekers : de heren **Van In**; **Leo Vanackere**; **Chabert**, Minister van Nederlandse Cultuur en Vlaamse Aangelegenheden; blz. 332

MEDEDELING VAN DE REGERING OVER HET WETENSCHAPSBELEID EN DE VORMING VAN NAVORSERS

Spreker: de heer Hanin, Minister van Wetenschapsbeleid; blz. 334

VOORSTEL VAN DECREET (van de heer **L. Vanackere**) betreffende de Staatsprijzen voor de Nederlandse letterkunde.

— Naamstemming zonder gevolg
blz. 340

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

Mededeling van de Voorzitter; blz. 341

MEDEDELING VAN DE REGERING OVER HET WETENSCHAPSBELEID EN DE VORMING VAN NAVORSERS

VOORSTEL VAN RESOLUTIE (van de heer **Vanhaegendoren**) strekkende tot ter beschikking stelling van de Cultuurraad voor de Nederlandse cultuurgemeenschap van kredieten ter **aanmoediging** van de vorming van navorsers

— Bespreking

Spreker: de heer **Vanhaegendoren**; blz. 341

BEROEP OP HET REGLEMENT (Rgt. art. 23)

Spreker: de heer **Baert** ; blz. 352

MEDEDELING VAN DE REGERING OVER HET WETENSCHAPSBELEID EN DE VORMING VAN NAVORSERS

VOORSTEL VAN RESOLUTIE (van de heer **Vanhaegendoren**) strekkende tot ter beschikking stelling van de Cultuurraad voor de Nederlandse cultuurgemeenschap van kredieten ter **aanmoediging** van de vorming van navorsers

— Voortzetting van de bespreking

Sprekers : de heren **De Bondt** ; **Bascour** ; blz. 353

VRAAG (Rgt. art. 49)

Vraag om uitleg van de heer **J. Olaerts** tot de Minister van Nederlandse Cultuur en Vlaamse Aangelegenheden over de onhoudbare situatie waarin het kunstonderwijs zich bevindt.

Sprekers : de heren **Olaerts** ; **Chabert**, Minister van Nederlandse Cultuur en Vlaamse Aangelegenheden; blz. 357

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

Mededeling van de Voorzitter; blz. 360

Vragen (Rgt. art. 51)

Schriftelijke vragen en antwoorden; blz. 360

VOORZITTERSCHAP VAN DE HEER R. VANDEKERCKHOVE, VOORZITTER

Mejuffrouw Devos en de heer Van Hoorick, Secretarissen, nemen plaats aan het Bureau. De notulen van de jongste vergadering worden ter tafel gelegd. De vergadering wordt geopend om 14.05 uur.

BERICHTEN VAN VERHINDERING

Afwezig met kennisgeving:
de heren Geldolf, Hendrickx, Verspeeten, ziek;
de heren Rombaut, Vermeylen (Europees Parlement), Diegenant, de Bruyne, Flamant, Vandamme, d'Alcantara, Cooreman, Boel, Roosens, Van-nieuwenhuyze, buitenslands ;
de heren Blanckaert, Bouwens, Claes, Coppieters, T. Declercq, De Facq, De Mey, Detiège, Geerincx Hulpiau, Niemegeers, Swaelen, Vanaudenhove, Van Elsen, Verhenne, Wouters, ambtsverplichtingen.
de heer Van den Eynden, familieverplichtingen.

VERWELKOMING VAN EEN NIEUW LID

De Voorzitter. — Op 29 mei 1973 heeft de Senaat de geloofsbrieven van de heer Rubens onderzocht en hem tot lid van de Senaat uitgeroepen, ter opvolging van onze betreurde collega, senator Vanthilt. Op dezelfde datum heeft de heer Rubens de grondwettelijke eed afgelegd en daar hij tot de Nederlandse taalgroep behoort, is hij meteen lid geworden van de Raad. Namens U allen heet ik de heer Rubens van harte welkom in deze Vergadering. (*Applaus op alle banken*)

VERSLAG

Indiening

De Voorzitter. — Het volgende verslag werd ingediend :

- door de heer **Laridon**, namens de Commissie voor taalwetgeving en taalbescherming, over het voorstel van decreet betreffende de Staatsprijzen voor de Nederlandse letterkunde — nr. 87/2.

VOORSTELLEN VAN DECREET

Indiening en verzending

De Voorzitter. — De volgende voorstellen van decreet werden ingediend en naar de bevoegde commissies verzonden :

Voorstel van decreet van de heer **Kuijpers** tot erkenning en subsidiëring van levende ambachtelijke activiteiten — nr. 100/1 .

Verzonden naar de Commissie voor culturele promotie en het cultureel patrimonium.

Voorstel van decreet van de heer **vau Waterschoot** betreffende de didactische centra — nr. 101/1.

Verzonden naar de Commissie voor onderwijs.

Voorstel van decreet van de heer **Van Elewyck** houdende oprichting van een Raad van Advies voor de Nederlandstalige Lyrisch-Dramatische Kunst, toelageregeling voor de Nederlandstalige Lyrisch-Dramatische Kunst en oprichting van een Kameropera van Vlaanderen — nr. 102/2.

Verzonden, naar de Commissie voor culturele promotie en het cultureel patrimonium.

Voorstel van decreet van de heer **Gheysen** tot oprichting van musea voor levende kunst.

Verzonden naar de Commissie voor culturele promotie en het cultureel patrimonium.

VOORSTELLEN VAN RESOLUTIE

Indiening

De Voorzitter. — Het volgende voorstel van resolutie werd ingediend :

Voorstel van resolutie strekkende tot terbeschikkingstelling van de Cultuurraad voor de Nederlandse cultuurgemeenschap van kredieten ter aanmoediging van de vorming van navorsers — nr. 103/1.

Indiening en verzending

De Voorzitter. — De volgende voorstellen van resolutie werden ingediend en naar de bevoegde commissies verzonden :

Voorstel van resolutie strekkende tot onverwijld oprichting van de Afdeling Bevoegdheidsconflicten bij de Raad van State — nr. 104/1.

Verzonden naar de Commissie voor het Reglement.

Voorstel van resolutie strekkende tot bevestiging van de bevoegdheid van de Cultuurraad inzake internationale culturele samenwerking.

Verzonden naar de Commissie voor het Reglement.

VASTE COMMISSIE VOOR TAALTOEZICHT-KANDIDATENLIJSTEN

De Voorzitter. — Vanwege de vier fracties mocht ik de driedubbele lijst van kandidaten ontvangen voor de vijf mandaten van vast lid en de vijf mandaten van plaatsvervangend lid van de Vaste Commissie voor Taaltoezicht.

Zoals overeengekomen tijdens onze jongste verga-

dering, verklaar ik de termijn voor indiening van kandidaatstellingen heden afgesloten.
De geheime stemming over de voordracht van de

kandidaten zal tijdens de eerstvolgende openbare vergadering worden gehouden.
De kandidatenlijst ziet er uit als volgt:

	1 e kandidaat	2e kandidaat	3e kandidaat
C.V.P.	Fernand BOVE Michel NEYRINCK	Josse VAN STEENBERGE Edward VAN LEUVEN	Joannes RAUWS Joris DENIS
B.S.P.	Marc GALLE	Piet DECLERCK	Charles VAN HERBRUGGEN
V.U.	Arthur VAN HEE	Hugo VAN EECKE	Omer STEENO
P.V.V.	Marcel HENDRICKX	Piet VAN BRABANT	Marcel VANDER BRUGGEN.

VRAAG (Rgt. art. 52)

Mondelinge vraag van de heer De Keersmaeker tot de Minister van Binnenlandse Zaken over de schending van de wetten op het taalgebruik door op het grondgebied van Overijse dienstdoende rijkswachters.

De Voorzitter. — Dames en Heren, aan de orde is de mondelinge vraag van de heer De Keersmaeker tot de Minister van Binnenlandse Zaken, overgezonden aan de Minister van Landsverdediging, over de schending van de wetten op het taalgebruik door op het grondgebied van Overijse dienstdoende rijkswachters.

De heer De Keersmaeker heeft het woord.

De heer De Keersmaeker (op het spreekgestoelte). — Mijnheer de Voorzitter, Mijnheer de Minister, geachte Collega's, door rijkswachters die dienst deden op het grondgebied van Overijse werden herhaaldelijk de taalwetten, gecoördineerd bij Koninklijk Besluit van 18 juli 1966, overtreden, onder meer bij het uitvoeren van verkeerscontroles op 26 januari 1973 en 20 februari 1973. De burgemeester van voormelde gemeente stelde U in kennis van deze feiten. Hij bekwam echter geen bevredigend antwoord. Hij diende ook een klacht in bij de Vaste Commissie voor Taaltoezicht. Mag ik van de heer Minister vernemen welke maatregelen hij zal treffen om deze schending van de taalwetten door rijkswachters, in de toekomst te voorkomen?

De Voorzitter. — De Minister van Nederlandse Cultuur en Vlaamse Aangelegenheden, die de Minister van Landsverdediging vervangt, heeft het woord.

De heer Chabert (Minister van Nederlandse Cultuur en Vlaamse Aangelegenheden) **(op het spreekgestoelte).** — Mijnheer de Voorzitter, Dames en Heren, mijn Collega van Landsverdediging heeft mij gevraagd in zijn plaats te antwoorden op de vraag van de heer De Keersmaeker. De feiten aangehaald in zijn vraag hebben een uitzonderlijk karakter. Zij zijn inderdaad te wijten aan de toevallige aanwezigheid van ééntalige

rijkswachters op doortocht in een Nederlandstalige gemeente, Overijse, ééntalige gemeente die een overgangsgebied vormt tussen de tweetalige Brusselsse agglomeratie en het Waalse gedeelte van het land. Het rijkswacht personeel van de brigade Overijse is trouwens uitsluitend uit Nederlandstaligen samengesteld, wat alle moeilijkheden, of beter alle onregelmatigheden op taalgebied vanwege het personeel uitsluit. Naar aanleiding van de briefwisseling die werd gevoerd tussen de burgemeester van Overijse en de Minister van Binnenlandse Zaken werden de gegeven voorschriften inzake het gebruik der talen op gerechtelijk en administratief vlak aan de betrokken rijkswachtleden herinnerd. Ik ben ervan overtuigd dat deze maatregel volstaat om in de toekomst het naleven van hoger aangehaalde wetgeving te waarborgen.

De Voorzitter. — Het incident is gesloten.

VOORSTEL VAN DECREET van de heer Leo Vanackere betreffende de staatsprijzen voor de Nederlandse letterkunde

Algemene bespreking

De Voorzitter. — Dames en Heren, aan de orde is de algemene bespreking van het voorstel van decreet van de heer Leo Vanackere betreffende de Staatsprijzen voor de Nederlandse letterkunde. De door de Commissie aangenomen tekst wordt als basis van de bespreking genomen. De algemene bespreking is geopend. De heer Laridon, verslaggever, heeft het woord.

De heer Laridon (op het spreekgestoelte). — Mijnheer de Voorzitter, Mijnheer de Minister, Dames en Heren, het voorstel van decreet betreffende de Staatsprijzen voor de Nederlandse letterkunde, ingediend door de heer Leo Vanackere en medeondertekend door de heren Jorissen, Poma en Boel werd op 29 mei 1973 door de Commissie voor taalwetgeving en taalbescherming besproken. De indiener heeft erop gewezen dat het decreet ertoe strekte de toekenning van de Staatsprijzen voor de Nederlandse letterkunde op een stevige juridische grondslag te vestigen.

De decreetgeving heeft bovendien het voordeel een meer democratische wijze van besluitvorming te zijn vermits ze in de Cultuurraden al de gekozenen van de betrokken cultuurgemeenschappen omvat. De tendens om koninklijke besluiten te vervangen door decreten vindt men trouwens weer in het Regeerakkoord op pagina 19. Daarbij komt dat het in de Cultuurraden onontbeerlijk is dat het parlementair initiatief meer aan bod zou komen.

Het doel van dit voorstel van decreet is dus de huidige reglementering op het stuk van de Staatsprijzen voor de Nederlandse letterkunde in een decreet vast te leggen.

Ook de Minister van Nederlandse Cultuur onderstreepte de symbolische waarde van deze Staatsprijzen en wees erop dat de waarde nog groter wordt wanneer de toekenning gebeurt op grond van een decreet van de Cultuurraad voor de Nederlandse Cultuurgemeenschap.

In antwoord op vragen van commissieleden in verband met de bevoegdheid van de jury deelde de Minister mede dat hij weliswaar niet formeel gebonden is door het advies van de jury's, maar dat hij in de praktijk dit advies volgt. Zijn verantwoordelijkheid ligt in zijn verplichting de jury's op een evenwichtige en degelijke wijze samen te stellen. De commissie heeft ook enkele wijzigingen in de tekst van het voorstel aangebracht.

In verband bijvoorbeeld met artikel 2 wees de Minister erop dat een toneelstuk een voltooid werk is, terwijl een filmscenario of een T.V.-script nog maar een stramien vormt voor een toekomstige film. Het is derhalve zo dat men het filmscenario niet in aanmerking heeft genomen voor bekroning in de rubriek toneel-letterkunde. Daarbij komt nog dat die overweging nog bevestigd werd en nog gesterkt werd door het feit dat er nu reeds jaarlijkse premies uitgetrokken worden voor de Vlaamse filmscenario's.

Besloten werd ook de verklarende vermeldingen, opgenomen in artikel 2 van het oorspronkelijk voorstel, te schrappen, zodanig dat er prijzen zouden worden toegekend voor poëzie, proza en toneel-letterkunde. Onder proza verstaat men : romans, verhalen en novellen en onder toneel-letterkunde verstaat men : toneelstukken en luisterspelen. De filmscenario's en de T.V.-scripten werden dus geschrapt.

In verband met artikel 3 werd beklemtoond dat voor de prijzen voor kritiek en essays ook in aanmerking komen : cultuurhistorische en kunsthistorische studies, biografieën, reisindrukken, algemeen-maatschappelijke werken, autobiografieën enz. Hier wil ik U erop attent maken dat dit een verruiming betekent van het vroeger koninklijk besluit.

Ik wil er ook op wijzen dat men in feite tegemoet komt aan de bekommernis die aan de basis ligt van het voorstel van decreet nummer 81, houdende instelling van een vijfjaarlijkse Staatsprijs voor een

algemeen wetenschappelijk werk, voorstel dat ikzelf heb ingediend samen met de heren Bouwens, van Waterschoot en Lahaye.

De commissie zal moeten onderzoeken in hoeverre het voorstel dat ik heb ingediend nu overbodig geworden is, of eventueel een deel ervan kan behouden blijven.

Aan artikel 5 werd een lid toegevoegd dat voorziet in de verhoging van de bedragen der prijzen opdat er rekening zou gehouden worden met de geldontwaarding en met de stijging van de levensstandaard.

Artikel 6 werd dan herschreven om duidelijk te laten uitschijnen dat het de Minister is die over de toekenning beslist, na het advies van de jury te hebben ingewonnen. De verschillende artikelen en het gehele voorstel van decreet werden met eenparigheid van stemmen aangenomen.

Ziehier dan de teksten aangenomen door de Commissie :

In artikel 1 wordt een Grote Staatsprijs voor de Nederlandse letterkunde, ter bekroning van een schrijverscarrière om de drie jaar toegekend. Het gaat hier dus om de bekroning van het gezamenlijk oeuvre van een auteur en er werd hier bijgevoegd dat die prijs slechts éénmaal aan dezelfde persoon kan worden toegekend. De titularis van deze prijs kan niet meer mededingen voor de andere prijzen die in dit decreet worden bedoeld.

In artikel 2 wordt elk jaar beurtelings voor de poëzie, voor het proza — en ik heb daarnet gezegd dat onder proza wordt verstaan : romans, verhalen en novellen — en voor de toneelletterkunde, dat wil zeggen toneelstukken en luisterspelen, een Staatsprijs toegekend voor het beste werk van een Belgische auteur in de Nederlandse taal, en dit tijdens de betrokken periode verschenen.

In artikel 3 wordt een Staatsprijs toegekend voor kritiek en essay en dit om de drie jaar, voor het beste kritisch of essayistisch werk van een Belgische auteur in de Nederlandse taal, ook tijdens de betrokken periode.

In artikel 4 wordt een Staatsprijs toegekend voor jeugdliteratuur, dit om de drie jaar, voor het beste jeugdboek van een Belgische auteur in de Nederlandse taal, eveneens verschenen in de betrokken periode.

In artikel 5 wordt rekening gehouden met de muntontwaarding en de stijging van de levensstandaard. Men heeft vooreerst de prijzen bepaald. Het bedrag van de Grote Driejaarlijkse Staatsprijs, werd bepaald op 250 000 frank. Dit van de prijzen bedoeld voor de werken in artikel 2, 3 en 4, werd bepaald op 125 000 frank. Het is zo dat het bedrag van elk van deze prijzen ondeelbaar is en slechts aan één persoon kan worden toegekend. Het is de Minister mogelijk de prijzen te verhogen en aan te passen, naargelang van de levensstandaard, levensduurte, enz.

In artikel 6 lezen wij dan dat de Minister van Nederlandse Cultuur die prijs toekent na advies te hebben ingewonnen van een door hem benoemde vijfledige jury, waarvan het oudste lid voorzitter is en het jongste als secretaris wordt aangesteld.

In artikel 7 wordt in de mogelijkheid voorzien dat geen enkel waardevol werk door de jury aan de Minister wordt voorgesteld en dan zijn er twee mogelijkheden : wanneer het gaat over de Grote Staatsprijs wordt hij niet toegekend, wanneer het gaat om de prijs bedoeld in artikelen 2, 3 en 4, kan men eventueel beslissen de prijs toe te kennen hetzij aan een werk van de vorige periode dat het voor een ander heeft moeten afleggen, hetzij aan het gezamenlijk werk van hetzelfde genre van een auteur die tevoren nog niet werd bekroond met één der prijzen waarop dit decreet slaat.

In artikel 8 zien wij dat de prijzen voorzien in artikel 2, 3 en 4, geen twee opeenvolgende malen aan dezelfde schrijver voor een werk van hetzelfde genre mogen worden toegekend.

In artikel 9 wordt vermeld dat de Minister van Nederlandse Cultuur belast is met de uitvoering van dit decreet.

Waarde Collega's, ik druk de wens uit dat zoals in de Commissie, ook hier in de Cultuurraad dit decreet met eenparigheid van stemmen zal goedgekeurd worden. (**Applaus**)

De Voorzitter. — De Minister van Nederlandse Cultuur en Vlaamse Aangelegenheden heeft het woord.

De heer Chabert (Minister van Nederlandse Cultuur en Vlaamse Aangelegenheden) (**op het spreekgestoelte**). — Mijnheer de Voorzitter, geachte Collega's, ik hecht eraan eerst en vooral de indieners van dit voorstel van decreet betreffende de Staatsprijzen voor de Nederlandse letterkunde te danken. Het hoeft geen betoog dat ik het, zoals ik reeds in de Commissie gezegd heb, volledig eens ben met dit voorstel. Met dit voorstel wordt naar onze mening opnieuw onderstreept het belang dat in een algemeen cultuurbeleid moet gehecht worden aan de letterkunde. Inderdaad, wanneer het Departement van Cultuur de jongste jaren een geweldige vlucht heeft genomen in bepaalde sectoren, ik denk hier vooral aan de sector volksontwikkeling, jeugd en sport, dan meen ik toch dat hierbij niet mag worden vergeten dat de as waarrond dit cultuurbeleid groeide, de schone kunsten, waaronder de letteren, is. Mijns inziens zullen en moeten deze schone kunsten de spil van het cultuurbeleid blijven uitmaken. De letterkunde is nu precies een van deze schone kunsten waarbij onze Nederlandstalige cultuurgemeenschap kan bogen op een uitzonderlijk rijke traditie.

Men zegt wel eens dat men een gemeenschap kent aan wat zij over heeft voor haar kunstenaars.

Welnu ik meen dat, al steunen wij onze kunstenaars op vele en verschillende vlakken, een gemeenschap nog best haar waardering voor haar waardevolle kunstenaars kan uiten, in een officiële erkenning en ik dacht dat de goedkeuring van dit voorstel door de afgevaardigden van onze ganse cultuurgemeenschap reeds een blijk van waardering van onze gemeenschap voor haar letterkundigen inhield. Ik verheug mij tevens over het feit dat in dit voorstel van decreet het belang van **critisch** en essayistisch werk wordt onderstreept. Ik geloof dat het een teken van volwassenheid is van de litteratuur indien ze een rijke verscheidenheid aan kritisch-essayistische werken, hetzij literatuur, hetzij cultuur-historiek, hetzij biografie, hetzij werken over algemene maatschappelijke vraagstukken, telt. Ik stel het bovendien bijzonder op prijs hier de verslaggever, de heer Laridon, te danken voor zijn zeer degelijk verslag waarin hij duidelijk de bezorgdheid van de Commissie, namelijk door de Staatsprijzen meer direct de waardering van onze gemeenschap uit te drukken, heeft weten weer te geven. Tenslotte, wil ik nog zeer in het bijzonder de voorzitter van de Commissie, de heer Leo Vanackere, danken, die tevens het initiatief tot dit voorstel van decreet betreffende de Staatsprijzen, voor de Nederlandse letterkunde heeft genomen. (**Applaus**)

De Voorzitter. — De heer Leo Vanackere heeft het woord.

De heer Leo Vanackere (op het spreekgestoelte). — Mijnheer de Voorzitter, dat van het voorzitterschap van de Commissie was eigenlijk een zeer toevallige omstandigheid, omdat de voorzitter, onze Collega Mattheyssens, die dag niet aanwezig kon zijn, zodat ik mij in deze vergadering op dat ogenblik eigenlijk op twee verschillende stoelen heb bevonden. Als hoofdauteur van dit voorstel van decreet zou ik vooreerst onze geachte Collega Laridon willen danken voor zijn uitstekend verslag en bijzonder ook voor de snelheid van de uitvoering ervan. De leden zullen hebben opgemerkt dat het verslag gedateerd is op dezelfde dag als de commissievergadering, en het was inderdaad zo dat het dezelfde avond netjes gedrukt ter beschikking was. Ik zou ook de Minister van Nederlandse Cultuur willen danken om de positieve medewerking die wij hebben ondervonden bij de vlotte aanvaarding van dit voorstel van decreet en ook voor de verfijning die hij door zijn medewerking in de Commissie aan het voorstel heeft aangebracht.

Mijnheer de Voorzitter, het gaat hier om één van de aangelegenheden waarbij de grenzen tussen de bevoegdheid van de wetgevende, hier zou ik misschien moeten zeggen, de decreetgevende, en van de uitvoerende macht scherper worden gesteld. Vroeger werd de aangelegenheid die wij nu behandelen, geregeld bij koninklijk besluit, dus enkel door de

uitvoerende macht, en zoals in de toelichting werd geschreven, eigenlijk toch altijd ergens binnenskamers.

Nu zal deze materie behoren tot het eigenlijk beleid van de Cultuurraad. Ik verwacht, ik zou eigenlijk moeten zeggen, ik hoop dat nog dergelijke mutaties door de uitvoerende macht naar het beleid van de Cultuurraad zullen plaatsvinden, omdat ze van die aard zijn de inhoud van onze verworven cultuurautonomie te verruimen en scherper te stellen.

Er zijn, Mijnheer de Voorzitter, nog een zeer groot aantal materies in de culturele sector die geregeld worden bij koninklijk besluit, koninklijke besluiten die per essentie alleen maar uitvoeringsmaatregelen zouden moeten zijn.

Wanneer men deze koninklijke besluiten leest, dan zijn dat in veel gevallen niet louter of niet alleen uitvoeringsmaatregelen die daarin voorkomen maar zeer duidelijke eigen beleidsdaden. Wij geloven dat we met een voorstel zoals dit, de weg helpen wijzen naast veel collega's voor het scherper stellen van deze zaken en voor het overhevelen naar de bevoegdheid van de decreterende macht van een aantal zaken die nu in de koninklijke besluiten terug te vinden zijn.

Mijnheer de Voorzitter, ik wil nochtans niet zeggen dat wij met dit decreet de Minister voor de Nederlandse Cultuur totaal buiten spel zouden willen zetten, ver van daar. Zijn eerste verantwoordelijkheid zal er blijven in bestaan de jury's evenwichtig en degelijk samen te stellen. Zijn laatste verantwoordelijkheid zal erin bestaan het door die jury's gegeven advies al dan niet te volgen. Er is een verklaring van de Minister geweest dat hij inderdaad niet formeel gebonden was aan deze adviezen maar dat hij ze in de praktijk altijd volgde. De verantwoordelijkheid van de Minister blijft wat dit betreft volledig bestaan. De rapporteur heeft op een uitstekende wijze in zijn uiteenzetting op deze tribune gewezen op de verfijningen die inderdaad werden aangebracht zodat dat ik daar niet verder moet op ingaan. Tenslotte verheugt het mij dat wij voor deze Staatsprijzen, die dan toch de hoogste literaire onderscheidingen in ons land betekenen, voor ons cultuurgebied een steviger juridische basis hebben gelegd en dat wij, daardoor ook een grotere waarde aan deze hoge literaire onderscheidingen hebben toegekend. Mij rest alleen nog erop te wijzen, zoals de rapporteur dit gedaan heeft, dat dit voorstel eenparig door de Commissie werd goedgekeurd. Het was trouwens door vertegenwoordigers van de vier aanwezige partijen ondertekend en we vragen U zo mogelijk, het op uw beurt, met eenparigheid van stemmen te willen aanvaarden. **(Applaus)**

De Voorzitter. — De algemene bespreking is gesloten. We gaan over tot de bespreking van de artikelen.

Artikelsgewijze behandeling

Artikel 1

De Grote Staatsprijs voor de Nederlandse letterkunde ter bekroning van een schrijverscarrière wordt om de drie jaar toegekend.

Het gezamenlijk oeuvre van een auteur wordt als basis genomen voor de toekenning van deze prijs. Hij kan slechts éénmaal aan dezelfde persoon toegekend worden. De titularis van deze onderscheiding kan niet meer mededingen voor de andere prijzen in dit decreet bedoeld.

De Voorzitter. — De heer Van In heeft het woord.

De heer Van In (op het spreekgestoelte). — Mijnheer de Voorzitter, geachte Collega's, ik had graag, niettegenstaande, de vele woorden die reeds aan dit decreet zijn besteed, wat nader uitleg gekregen over artikel 1. Ik ga ervan uit dat wij de Nederlandse letterkunde als één en onverdeeld mogen beschouwen. Nu zie ik in de tekst van artikel 1 zoals die nu wordt voorgelegd, in de eerste plaats het feit dat de Grote Staatsprijs voor de Nederlandse letterkunde wordt gegeven ter bekroning van een schrijverscarrière. Daartegenover, negatief om het zo te zeggen, stel ik vast dat waar al de artikelen spreken over een kandidaat die het Belgisch Staatsburgerschap bezit, artikel 1 daar geen gewag van maakt.

Bij zover, Mijnheer de Minister, dat ik zo vrij ben U de vraag te stellen in welke mate voor de toekenning van de Grote Staatsprijs voor de Nederlandse letterkunde, er afspraken bestaan met de Minister van Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk Werk in Nederland, en in welke mate wij, zoals in het verleden, ertoe zullen komen om voor het gehele Nederlandse taalgebied, één Grote Staatsprijs ter bekroning van een schrijverscarrière te creëren. Wanneer het inderdaad zo is dat artikel 1 de mogelijkheid open laat om een schrijver of schrijfster te bekronen die niet het Belgisch staatsburgerschap bezit, dan meen ik dat ergens een verduidelijking dient aangebracht te worden.

De Voorzitter. — De Minister van Nederlandse Cultuur en Vlaamse Aangelegenheden heeft het woord.

De heer Chabert (Minister van Nederlandse Cultuur en Vlaamse Aangelegenheden) **(op het spreekgestoelte).** — Ik zou aan het achtbare lid willen antwoorden dat dit decreet inderdaad, alleen bestemd is voor auteurs, — dit staat trouwens in artikel 2 — Belgische auteurs die in de Nederlandse taal publiceren. Dit belet niet dat wij mettertijd kunnen onderhandelen met onze collega uit Neder-

land om te zien of wij ook geen prijs kunnen toekennen die ruimer is dan een Staatsprijs in Belgisch verband. Maar dit komt vandaag niet ter sprake.

De Voorzitter. — De heer Van In heeft het woord.

De heer Van In. — Mag ik laten opmerken dat het hier gaat om een ander soort prijs dan de prijzen die elk jaar worden toegekend. De prijs waarover wordt gesproken in artikel 1 is een Grote Staatsprijs die ter bekroning van een schrijverscarrière om de drie jaar wordt toegekend.

Wanneer niet uitdrukkelijk gewag wordt gemaakt van het feit dat deze prijs ook aan Nederlandstalige auteurs die geen Belgisch staatsburger zijn kan worden toegekend, dan moet men daaruit toch de conclusie trekken dat, inderdaad iemand die bijvoorbeeld Indonesiër is, of Fransman uit Frans Vlaanderen, of een Noord-Nederlander, deze prijs niet kan bekomen.

De Voorzitter. — De heer Leo Vanackere heeft het woord.

De heer Leo Vanackere (op het spreekgestoelte). — Mijnheer de Voorzitter, geachte Collega's, deze vraag is aan de Commissie niet gesteld geworden. Bijgevolg moeten wij ze ook niet beantwoorden. Maar ik wil hier duidelijk stellen dat het alleszins in hoofde van de initiatiefnemers de bedoeling was precies de Grote Staatsprijs voor de Nederlandse letterkunde open te stellen voor om het even welke schrijverscarrière, voor om het even welke schrijver, met om het even welk staatsburgerschap. Wij vonden dit nochtans niet aangewezen, voor de kleinere staatsprijzen. Maar onze bedoeling was toch dat de mogelijkheid moet bestaan dat wij in het Zuiden een carrière van iemand uit het Noorden, van iemand uit Zuid-Afrika enz. bekronen.

De heer Baert. — Zo hebben wij het ook begrepen.

De heer Vanackere. — In hoofde van de initiatiefnemers was dat de lezing maar aangezien de vraag niet uitdrukkelijk, noch voor een commissielid, noch voor de Minister werd gesteld in de Commissie, moesten wij het ook niet duidelijker maken. Ik ben alleszins ervan overtuigd, collega Van In, dat wij dit, als dit de overtuiging van de Cultuurraad zou zijn, niet moeten nader omschrijven. Wij moeten niet zeggen : men moet geen Belg zijn om de Grote Staatsprijs voor de Nederlandse letterkunde te verkrijgen. Wanneer a contrario in de andere artikelen deze voorwaarde wordt opgelegd, lijkt het me het duidelijkst te zijn, dat wij in artikel 1 deze voorwaarde niet opleggen.

De Voorzitter. — De Minister van Nederlandse Cultuur en Vlaamse Aangelegenheden heeft het woord.

De heer Chabert (Minister van Nederlandse Cultuur en Vlaamse Aangelegenheden). — Er staat uitdrukkelijk in de andere artikelen dat het telkens gaat over een Belgisch Staatsburger. Bijgevolg is a contrario in artikel 1 iedereen in de mogelijkheid deze Staatsprijs te halen.

De Voorzitter. — Is artikel 1 overigens aangenomen? Geen bezwaar? (Neen)

— **Aangenomen**

Artikel 2

Elk jaar wordt beurtelings voor de poëzie, het proza en de toneelletterkunde een Staatsprijs toegekend voor het beste werk van een Belgisch auteur in de Nederlandse taal tijdens de betrokken periode verschenen.

— **Aangenomen**

Artikel 3

Een Staatsprijs voor kritiek en essay wordt om de drie jaar toegekend voor het beste kritisch of essayistisch werk van een Belgisch auteur in de Nederlandse taal tijdens de betrokken periode verschenen.

— **Aangenomen**

Artikel 4

Een Staatsprijs voor jeugdliteratuur wordt om de drie jaar toegekend voor het beste jeugdboek van een Belgisch auteur in de Nederlandse taal tijdens de betrokken periode verschenen.

— **Aangenomen**

Artikel 5

Het bedrag van de Grote Driejaarlijkse Staatsprijs is tweehonderdvijftigduizend frank (250 000 frank), dat van de prijzen bedoeld onder artikelen 2, 3 en 4 van dit decreet is honderdvijfentwintigduizend frank (125 000 frank). Het bedrag van elke prijs is ondeelbaar en kan slechts aan één persoon worden toegekend.

De Minister van Nederlandse Cultuur mag het bedrag van deze prijzen verhogen.

— **Aangenomen**

Artikel 6

De Minister van Nederlandse Cultuur kent elk van deze prijzen toe na het advies te hebben ingewonnen van een door hem benoemde vijfledige

jury; het oudste jurylid fungeert als voorzitter; het jongste als secretaris.

— **Aangenomen**

Artikel 7

Een jury mag, bij ontstentenis van waardevol werk, de bevoegde Minister voorstellen de prijs ofwel niet toe te kennen, ofwel, wat betreft de prijzen bedoeld onder artikelen 2, 3 en 4, de prijs toe te kennen hetzij aan een werk van de vorige periode dat het voor een ander moest afleggen, hetzij aan het gezamenlijk werk van hetzelfde genre van een auteur die tevoren nog niet werd bekroond met één der prijzen waarop dit decreet betrekking heeft.

— **Aangenomen**

De Voorzitter. — Bij artikel 8 zou ik een kleine wijziging wensen voor te stellen, de tekst luidt: „De prijzen, in de artikelen 2, 3 en 4. . .” en zou moeten luiden: „De prijzen, in artikelen 2, 3 en 4. . .” Het woord „de” valt weg. Gaat men daarmee akkoord? Het is een zuiver taalkundige beschouwing. (*Instemming*)

Artikel 8

De prijzen, in artikelen 2, 3 en 4 van dit decreet bedoeld, mogen geen twee opeenvolgende malen aan dezelfde schrijver voor een werk van hetzelfde genre toegekend worden.

— **Aangenomen**

Artikel 9

De Minister van Nederlandse Cultuur is belast met de uitvoering van dit decreet.

— **Aangenomen**

De Voorzitter. — De naamstemming zal straks worden gehouden.

**MEDEDELING VAN DE REGERING
OVER HET WETENSCHAPSBELEID
EN DE VORMING VAN NAVORSERS**

De Voorzitter. — Aan de orde is de mededeling van de Regering over het wetenschapsbeleid en de vorming van navorsers.
De heer Hanin, Minister van Wetenschapsbeleid heeft het woord.

De heer Hanin (Minister van Wetenschapsbeleid) (*op het spreekgestoelte*). — Mijnheer de Voorzitter, Dames en Heren, met genoegen ga ik in op de uitnodiging om voor uw Cultuurraad een uiteen-

zetting te houden over het wetenschapsbeleid en de regionale implicaties ervan. Ik onderken in uw uitnodiging een bijzondere interesse voor dit beleid, dat vaak door een waas van mysterie omgeven lijkt en waarvan de banden met het concrete leven niet altijd zeer duidelijk zijn.

Mij lijkt het vanzelfsprekend dat wetenschap en onderzoek een wijze van benadering van alle problemen die ons politieke leven gestalte geven, vormen, waardoor wij in staat zijn om deze problemen niet louter empirisch, maar zeer efficiënt aan te pakken. Het staat trouwens vast dat de kwaliteit van ons onderzoek en de mate waarin het aangepast is aan onze mogelijkheden en behoeften, mede rechtstreeks onze kansen om onder de meest ontwikkelde landen stand te houden, bepalen. Het land, onze gemeenschappen en onze gewesten moeten dat duidelijk inzien en uit dat oogpunt vind ik uw agenda van vandaag een verheugend teken. U zal mij zeker toestaan dat ik mij niet beperk tot de communautaire en regionale aspecten van het wetenschapsbeleid. Deze aspecten kunnen immers niet losgemaakt worden van de nationale en zelfs niet van de internationale aspecten, zij het dat deze laatste ons vandaag te ver zouden voeren.

(De Minister gaat verder in het Frans)

Het Belgische wetenschapsbeleid ontstond 14 jaar terug, namelijk in 1959. Vanaf het begin werd het niet alleen opgevat als een middel ter bevordering van de wetenschap voor zichzelf maar eveneens, en zelfs in de eerste plaats, als zijnde het voeren van een politiek door middel van de wetenschap, dat wil zeggen als een instrument van de economische en sociale ontwikkeling van de Belgische gemeenschap: een kwantitatieve maar tevens kwalitatieve algemene ontwikkeling van een naar volwassenheid toegroeiende samenleving.

Nu vertoont deze maatschappij in wording op het institutionele vlak nieuwe kenmerken, waaraan het wetenschapsbeleid het hoofd zal moeten bieden. Enerzijds stelt de gewestvorming bepaalde eisen, wat impliceert dat een actiever wetenschapsbeleid moet worden gevoerd en dat de desbetreffende programma's moeten worden onderverdeeld en zelfs gedifferentieerd volgens de economische, sociale en culturele behoeften die aan het ene of het andere gewest eigen zijn.

Anderzijds stelt de supra-nationale samenwerking eisen, nu de Europese Gemeenschappen langzaam doordrongen worden van het begrip wetenschapsbeleid.

Hoewel het institutionele kader waarin het wetenschapsbeleid vorm krijgt, veranderd is, zij erop gewezen dat de continuïteit van dat beleid ligt in de basisopvatting ervan, en deze blijft onveranderd. Met andere woorden, het gaat om een beleid door middel van de wetenschap, dat op de economische, sociale en culturele ontwikkeling van onze gemeenschappen gericht is. Thans komt het erop aan die

opvatting toe te passen in dit nieuwe kader dat vorm krijgt.

In dit algemene verband bestaat de taak van de Minister van Wetenschapsbeleid er in hoofdzaak in te ontwerpen, aan te moedigen en te coördineren. Hij wordt in zijn taak bijgestaan door de Nationale Raad voor Wetenschapsbeleid, die hem adviseert. Hij beschikt over Diensten voor Programmatie van het Wetenschapsbeleid, die volgens zijn richtlijnen werken. Met zijn collega's neemt hij deel aan het Ministerieel Comité voor Wetenschapsbeleid, dat overleg pleegt en beslissingen neemt. Het werk van het Ministerieel Comité wordt voorbereid door ambtenaren van de diverse betrokken departementen die de Interministeriële Commissie voor Wetenschapsbeleid vormen.

Ik wou hier in het kort herinneren aan wat ik in dit verband voor de Kamers tijdens het debat over de begroting van wetenschapsbeleid voor het jaar 1973 heb gezegd.

1. In de eerste plaats moeten op het vlak van de conceptie de volgende vragen worden gesteld : wat is voor België het beste wetenschapsbeleid op nationaal en regionaal gebied en welke richtingen moet het uitgaan?

Op welk peil moet het zich handhaven?

Welke middelen moet het aanwenden?

De academische en wetenschappelijke zowel als de sociale en economische kringen, zijn het er altijd over eens geweest dat het beste wetenschapsbeleid dat in België gevoerd kan worden datgene is dat een nauw verband legt tussen het hoger onderzoek en de productieve activiteiten van ons land, tussen het onderzoek en de oplossing van de grote sociale problemen die op nationaal en regionaal vlak rijzen.

Het ligt op de weg van de Minister van Wetenschapsbeleid die betrekkingen te bevorderen door middel van een algemene programmatie.

2. Nochtans volstaat het niet de juiste maatregelen inzake wetenschapsbeleid te ontwerpen. Men dient ze ook te verwerklijken dank zij het geven van impulsies.

Die impulsies — waarzonder de taak van de Minister van Wetenschapsbeleid een dode letter zou blijven — gelden voor de diverse sectoren waarin een specifieke krachtinspanning, die in overeenstemming is met de gehele conceptie, moet worden geleverd.

Die krachtinspanning krijgt in enkele gevallen vaste vorm dank zij directe initiatieven van de Minister van Wetenschapsbeleid : in dat verband verwijs ik naar de geïntegreerde onderzoeksprogramma's die tussen de universiteiten en de Regering in gemeen overleg ontworpen worden („geconcentreerde acties“) alsook naar de onderzoeksprogramma's die op precieze doelstellingen zoals ruimtelijke ordening en informatieverwerking zijn gericht („nationale programma's“).

In andere gevallen — en dat zijn wel de meest voorkomende — gaat het erom de doelstellingen die van gemeenschappelijk belang geacht worden, te verwezenlijken door een aantal samenhangende maatregelen die tot de bevoegdheid van diverse departementen behoren : Nationale Opvoeding, Economische Zaken, Landbouw, Volksgezondheid, Openbare Werken, Verkeerswezen, enz.

3. Zulks houdt in dat maatregelen op dit en op vele andere gebieden, onmogelijk getroffen kunnen worden zonder een bestendige en ononderbroken coördinatie.

Zoveel verschillende acties, die over diverse structuren gespreid zijn en dikwijls van verschillende ministeries afhangen, kunnen slechts tot het gemeenschappelijke doel bijdragen als zij deel uitmaken van een algemeen programma en in nauwe overeenstemming met elkaar zijn.

Die coördinatietaak is ongetwijfeld een van de noodzakelijkste en tevens een van de ondankbaarste opdrachten van de Minister van Wetenschapsbeleid. Zij is nochtans onmogelijk indien zij wordt uitgevoerd in een besloten kader. Eigenlijk vraagt zij veel medewerking van allen die in het algemene bestel van het hoger onderwijs en het onderzoek met een opdracht zijn belast.

Op het stuk van de inspiratie treffen wij die medewerking aan van de zijde van de Nationale Raad voor Wetenschapsbeleid. Op het administratieve vlak verleent de Interministeriële Commissie voor Wetenschapsbeleid haar medewerking. En ten slotte worden de politieke beslissingen in het Ministerieel Comité voor Wetenschapsbeleid genomen. Zonder die diverse vormen van medewerking zou de coördinatietaak geen reële uitwerking hebben.

Het kader waarin het wetenschapsbeleid thans wordt gevoerd, hebben wij te danken aan mijn voorganger, de heer Theo Lefèvre, die tevens — dank zij zijn dynamische, vooruitziende en van politieke moed getuigende initiatieven — aan het wetenschapsbeleid een concrete en substantiële inhoud heeft gegeven.

In de eerste plaats wil ik eraan herinneren dat toen de heer Lefèvre het wetenschapsbeleid onder zijn bevoegdheid had, hij de kredieten voor wetenschapsbeleid van elk departement in een speciale sectie van hun begroting heeft kunnen samenbrengen. Al die secties samen vormden dan het **begrotingsprogramma** van het wetenschapsbeleid. Zoals U weet beraadt de Regering zich in het Ministeriële Comité voor Wetenschapsbeleid over dit programma, dat dan in één overzichtelijk document wordt voorgelegd aan de gespecialiseerde commissies van het Parlement, zodat dit met kennis van zaken kan oordelen over het algemene wetenschapsbeleid van de Regering en de budgettaire gevolgen ervan : dank zij de integratie der gegevens van de

permanente inventaris van het wetenschappelijk potentieel en der budgettaire gegevens was het mogelijk te komen tot een eerste proeve van analyses per doelstelling van de begroting voor wetenschapsbeleid.

U weet allen wat de heer Lefèvre heeft gepresteerd op het gebied van de universitaire expansie in verband met de wetten van 1965 en nadien op het stuk van de werkzaamheden, die de Regering ertoe hebben gebracht aan het Parlement een nieuw systeem van financiering van de universiteiten voor te stellen, op basis van gemeenschappelijke objectieve vormen.

Algemeen bekend is wat hij heeft bereikt inzake een beter beheer en een betere structurering van de werkzaamheden van het N.F.W.O. en van de geassocieerde fondsen. Bovendien heeft het plan tot inhaling van de Vlaamse achterstand een rechtvaardige en evenwichtige verdeling van de kredieten van deze fondsen over de twee cultuurgemeenschappen tot gevolg gehad.

Drie jaar geleden vulde de heer Lefèvre die actie ten voordele van het fundamenteel onderzoek aan met een nieuwe mogelijkheid, de zogenaamde „geconcerteerde acties voor fundamenteel onderzoek”, die tot doel hebben eliteteams in drie à vijf jaar tijds in staat te stellen de drempel van de doelmatigheid te bereiken, alsmede een niveau dat de internationale mededinging kan doorstaan.

Tijdens dezelfde periode lanceerde hij het eerste onderzoekings- en ontwikkelingsprogramma met een interdepartementaal karakter: het nationale programma „Leefmilieu in verband met de waterverontreiniging”. Het gaat hier niet meer om een bevordering van het onderzoek maar om overheidsorders voor spoorwerk om de Regering te helpen haar politiek op wetenschappelijke grondslagen vast te stellen.

Ook voor het onderzoek inzake informatieverwerking werd één jaar later een nationaal impulsieprogramma met een interdepartementaal karakter ontworpen.

De faam die België in Europa op het stuk van het wetenschapsbeleid geniet, hebben wij eveneens aan mijn eminente voorganger te danken.

Ik hoef wel niet eraan te herinneren wat hij als voorzitter van de Europese Ruimtevaartconferentie, als Belgisch Minister die belast was met de Euratom-onderhandelingen, alsook in het kader van de door de E.E.G., de O.E.S.O. of de UNESCO georganiseerde conferenties heeft gepresteerd.

Inzake toegepaste wetenschappen en technologie werkte Minister Lefèvre het Belgische vijfjarenplan 1968-1972 voor kernenergie uit, naast een vijfjarenplan voor technologische ontwikkeling op grond van de werkzaamheden waaraan de betrokken departementen en in de eerste plaats het Ministerie van Economische Zaken deelnamen.

Dit project is niet zover gegaan als mijn voorganger het zou hebben gewenst. Het gaat om een dossier

dat ik weer ter hand wil nemen. Zulks stelt voorop dat de diverse geïnteresseerde leden van de Regering en de regionale instanties die met de economische en industriële politiek belast zijn, met elkaar overleg daaromtrent plegen.

De grondslagen voor de uitvoering van het plan zijn aanwezig. Nu komt het erop aan dat men de werkzaamheden geleidelijk richt op de ontwikkeling van het technologische potentieel van ons land en zijn gewesten.

Van al die acties — die moeten worden voortgezet en nader dienen te worden omschreven — zou ik vandaag voor de Cultuurraad voor de Nederlandse cultuurgemeenschap het probleem van het statuut van het universitaire onderzoek onder de loep willen nemen.

Bij voortdoring wordt herhaald dat in de nieuwe wet betreffende de financiering van en de controle op de universitaire instellingen geen sprake is van het universitair onderzoek. Het is waar dat de nieuwe wet in de eerste plaats het universitair onderwijs op het oog heeft en dat het niet gaat om een wet die bestemd is om alle met het universitair onderzoek verbonden problemen te regelen. Er is ook gezegd dat de middelen die worden toegekend aan de fondsen die het onderzoek financieren, veel te gering zijn en dat de onderzoekers met ontslag worden bedreigd.

Nu constateren wij dat het universitair onderzoek in de begroting voor wetenschapsbeleid een zeer bevoorrechte plaats inneemt. Meer dan 60% van de begroting gaat naar het onderwijs en het onderzoek aan onze universiteiten.

De begroting voor 1973 voor het wetenschapsbeleid bereikt immers ongeveer 20 miljard Belgische frank. Bijna 12 miljard daarvan gaat naar het onderwijs en het onderzoek. Dit bedrag valt dan nog als volgt uiteen :

- directe financiering van de instellingen van hoger onderwijs : 11 miljard,
- indirecte financiering — door de fondsen — van het niet-georiënteerde onderzoek: 1 miljard.

Voor de goede orde wil ik erop wijzen dat de universiteiten naast die kredieten nog gelden krijgen via overeenkomsten die op ministerieel en op Regeringsinitiatief gesloten worden en die voor 1973 ongeveer 1,5 miljard bedragen. Als wij die kredieten meerekenen ligt het toegekende gezamenlijke bedrag hoger dan de hierboven aangehaalde 60% van de begroting voor wetenschapsbeleid die voor het onderwijs en het onderzoek aan onze universiteiten bestemd zijn.

Met de financiering van de universiteiten kon in 1972 werkgelegenheid aan 8 226 leden van het onderwijzend en wetenschappelijk personeel in de universitaire instellingen gegeven worden. De kredieten die worden verleend aan de Fondsen

voor aanmoediging van het onderzoek verschaffen werkgelegenheid aan ongeveer 2 000 zogenaamde parallelle onderzoekers, dat wil zeggen onderzoekers die niet in het kader der universiteiten opgenomen zijn, maar die hun werkzaamheden aan de universiteit verrichten in het kader van opdrachten, toelagen of contracten. Bovendien zijn ongeveer 500 vorsers in dienst in het kader van de programma's die uitgaan van een ministerieel initiatief, van de nationale impulsieprogramma's en van de geconcerteerde acties voor fundamenteel onderzoek.

Dit weliswaar onvolledige overzicht toont aan dat de extra-universitaire financiering werk verschaft aan ongeveer 2 500 vorsers buiten de personeelsformaties en 913 doctorandi.

Paradoxaal genoeg is de toename van de middelen die ter beschikking van het onderzoek worden gesteld, gedeeltelijk de oorzaak van de problemen waarmee wij thans geconfronteerd worden. Het is immers zo, dat de financiële steun die aan het universitair onderzoek wordt verleend, in onze universiteiten ontstaat heeft gegeven aan een talrijk wetenschappelijk personeel, waarvan de opneming in het onderwijzend en organiek kader van de instellingen reële problemen doet rijzen, die wij onderkennen en waarvoor wij stellig een oplossing zullen vinden.

Dit probleem inzake de beroepsloopbaan en de professionele en sociale stabiliteit — dat men het „statuut van de onderzoeker” pleegt te noemen en dat in feite slechts een aspect is van het vraagstuk van het statuut van het onderzoek aan de universiteit — wordt bijzonder scherp gesteld in een land als het onze, waar de industrie niet zo veel beroep doet op het onderzoek en waar de beroeps-mobiliteit nog gering is. Een groot deel van onze universitaire onderzoekers heeft in feite geen andere uitweg dan de universiteit zelf. Ik heb herhaaldelijk de aandacht op deze toestand gevestigd, die in se niet gezond is.

De eisen voor een professionele en sociale stabiliteit die daaruit voortvloeien, druisen in tegen de geest zelf van de financiering van het universitair onderzoek, die steunt op de voortdurende aanpassing van projecten en programma's aan de nieuwe stromingen in wetenschap en technologie. Als men zich er niet voor hoedt zullen die eisen — samen met de stabiliteit van de loopbanen — leiden tot een veroudering van de structuren, tot hun geleidelijke verstarung en tot een snelle aangroei van de ervoor benodigde begrotingskredieten.

Men kan het probleem oplossen door de expansie van de universiteiten en de financiering van het onderzoek openlijk of op bedekte wijze af te remmen. Men kan echter ook stabiele permanente betrekkingen kunstmatig in het leven roepen om te voorkomen dat vorsers werkloos zouden moeten blijven of herplaatst zouden dienen te worden op een onbevredigend niveau.

Persoonlijk weiger ik mij tot dat alternatief te beperken, dat slechts voortspuit uit gemakzucht en gebrek aan verbeelding.

Als ons beleid inzake de financiering van het onderzoek in strijd is met ons beleid inzake de aanwending van onze onderzoekers, moet daaraan een einde worden gemaakt door een aantal maatregelen, die voornamelijk van de volgende drie richtlijnen zouden moeten uitgaan :

1. een verhoging van de mobiliteit van de vorsers;
2. de uitwerking van een beleid inzake het onderzoek en de derde cyclus aan de universiteiten;
3. de herstructurering van de activiteiten van de fondsen ter bevordering van het onderzoek.

Voor een grotere mobiliteit van onze onderzoekers, is eerst samenwerking onder de universiteiten nodig. Onze programma's van de derde cyclus zullen daarvoor een belangrijke test zijn. Verder dient het onderzoek in de industrie, vooral in de middelgrote of kleine ondernemingen aangemoedigd te worden, zodat ook ons land kan beschikken over dezelfde basis van zeer gespecialiseerde, zeer wetenschappelijke — en zeer rendable — firma's. De Dienst voor Nijverheidsbevordering, het Instituut tot Aanmoediging van het Wetenschappelijk Onderzoek in Nijverheid en Landbouw en de Dienst voor Prototypes, waarvan de activiteiten elkaar aanvullen, zouden hier een belangrijke taak moeten spelen. Ik ben ervan overtuigd dat tal van onderzoekers in een vernieuwde en dynamische industrie een loopbaan zouden vinden.

Een tweede middel ligt volgens mij in het op gang brengen van een aansprakelijk universitair wetenschapsbeleid, dat in gemeen overleg tussen de verschillende kringen wordt vastgesteld.

Indien de universiteit, zoals wij, verlangt dat onderzoek en onderwijs elkaar wederzijds beïnvloeden binnen haar instelling, acht ik het onontbeerlijk dat zij op haar beurt een echt beleid inzake het wetenschappelijk onderzoek bepaalt, zowel als een vooruitziende politiek ten opzichte van het personeel dat ze te werk stelt.

Die bevoegdheid en juridische verantwoordelijkheid van de universiteit ten opzichte van het wetenschappelijk personeel dat onder haar organiek personeel is opgenomen of op grond van een arbeidsovereenkomst in dienst is genomen, moet meer nadruk krijgen. De universiteit zou de enige, moreel en juridisch verantwoordelijke werkgever moeten zijn van alle onderzoekers die te werk zijn gesteld bij het onderzoekingswerk dat zij besloten heeft of aanvaard heeft te verrichten. Door verplichte clausules in de arbeidsovereenkomst op te nemen zouden gelijke en billijke arbeidsvoorwaarden geschapen worden, ongeacht de instanties die het onderzoek financieren.

Het ware gevaarlijk het centrum van die morele en juridische verantwoordelijkheid buiten de universiteiten te situeren. Dat zou een gecoördineerd

universitair wetenschapsbeleid in de interuniversitaire lichamen onmogelijk maken.

Als ik voorstel dat elke universiteit een eigen wetenschapsbeleid moet hebben, dan ben ik ook van mening dat zulks met zich brengt een herstructurering van de organen die het onderzoek financieren. Ik denk hierbij aan het N.F.W.O. voor het gedeelte van zijn kredieten dat het aan de financiering van programma's besteedt, maar vooral aan de drie geassocieerde fondsen : het Fonds voor Geneeskundig Wetenschappelijk Onderzoek, het Interuniversitair Instituut voor Kernwetenschappen en het Fonds voor Collectief Fundamenteel Onderzoek, alsook, tot op zekere hoogte, aan het I.W.O.N.L. In het kader van een wetenschapsbeleid met een interuniversitair karakter zullen die organen hun wijze van benadering van de financiering der programma's moeten aanpassen. De huidige specialisatie van deze fondsen moet geleidelijk de plaats ruimen voor een hechtere structuur, waarin de beslissingen genomen zullen worden over de gezamenlijke middelen die aan het universitair onderzoek ter beschikking gesteld moeten worden, rekening houdend met de behoeften inzake onderzoek over het gehele land en alle gewesten.

De oriëntering en de aanpassing van de financiering van het onderzoek aan de wetenschappelijke ontwikkeling zelf en aan de behoeften die de economische en sociale gemeenschap op het gebied van het onderzoek heeft, moeten worden bevorderd.

De drie fondsen van de Egmontstraat — die in 1973 de beschikking hebben over een begroting van 675 254 000 frank, wat een aanzienlijk bedrag is — verdelen die som als volgt:

36% daarvan gaat naar de kernwetenschappen, 28% naar de medische wetenschappen en 36% naar de andere disciplines.

Het staat vast dat die verdeling niet strookt met de wetenschappelijke werkelijkheid en de wetenschappelijke behoeften.

Ik geloof dat degenen die met het beheer van die fondsen belast zijn, zich daarvan bewust zijn en dat wij nuttig werk op dit gebied zullen kunnen verrichten.

Ik moge deze uiteenzetting besluiten met een hoofdstuk dat aan de communautaire en regionale aspecten van het wetenschapsbeleid is gewijd.

Eerst enkele woorden over de communautaire aspecten.

Onder de materies die tot de bevoegdheid van de Cultuurraden behoren, is er een essentiële kwestie, die geleidelijk rechtstreeks onder de Minister van Wetenschapsbeleid ressorteert, namelijk de aanmoediging op het stuk van de opleiding van de onderzoekers, dit volgens artikel 2, 2° van de Wet van 21 juli 1971.

Bedoeld zijn de door het N. F. W.O. en het I.W.O.N.L. toegekende studiebeurzen.

1. Het plan voor het inhalen van de Vlaamse achterstand — dat door de Regering op 26 maart 1970 was goedgekeurd en dat op het initiatief van mijn voorganger, Minister Lefèvre, werd opgesteld — was gespreid over een eerste periode van 5 jaar; in 1971 werd echter besloten de uitvoering ervan te bespoedigen om de doeleinden ervan in drie jaar te bereiken, dat wil zeggen gedurende het tijdvak 1970-1972.

De doelstellingen van het plan in verband met het N.F.W.O. bestonden erin de kredieten over de beide cultuurgemeenschappen te verdelen in verhouding tot de gediplomeerden van de tweede cyclus van de ene of van de andere cultuurgemeenschap. Op dit ogenblik is die verhouding 50/50. Het doel van het plan is dus bereikt op het stuk van de verdeling van de N.F.W.O.- begroting over de beide Gemeenschappen. Het spreekt vanzelf dat het hier om een verdeelsleutel gaat die ieder jaar wordt aangepast aan de werkelijke verhoudingen op grond van het zopas aangehaalde criterium.

Volledigheidshalve wijs ik er nog op dat het plan voor het inhalen van de Vlaamse achterstand eveneens betrekking had op de geassocieerde fondsen van het N.F.W.O., die zich zoals U wel weet, niet moeten bezighouden met de opleiding van de onderzoekers, maar de onderzoeksprogramma's moeten financieren. In verband met deze fondsen werd ernaar gestreefd om tussen de voor beide gemeenschappen bestemde kredieten een verhouding tot stand te brengen in de aard van die welke bestaat tussen de werkingskredieten die aan de universiteiten en daarmee gelijkgestelde instellingen van de twee taalgemeenschappen worden toegekend.

Ter herinnering zij erop gewezen dat de verhouding tussen de werkingskredieten van de instellingen van beide gemeenschappen in 1972 de volgende was: 46% voor de Nederlandstaligen en 54% voor de Franstaligen. Die verhouding treft men ook aan in de algemene begroting van deze fondsen voor 1972.

Ook daarin zal verandering komen; in 1973 zal 46,3 naar de Nederlandstaligen en 53,7 naar de Franstaligen gaan. Al deze cijfers steunen op de gegevens waarover wij thans kunnen beschikken.

Ik moge hier nogmaals het voornemen van de Regering bevestigen om de bepalingen van artikel 59bis van de grondwet betreffende de culturele dotaties werkelijk ten uitvoer te leggen. Met betrekking tot wat ik zopas heb gezegd, spreekt het vanzelf dat de N.F.W.O.- en I.W.O.N.L.-beurzen op de culturele dotaties uitgetrokken zullen moeten worden. Bij het opstellen van het begrotingsprogramma van het wetenschapsbeleid zal ik daar persoonlijk voor waken.

Ook het I.W.O.N.L. kent doctoraatsbeurzen toe. Ongetwijfeld zou men er belang bij hebben die meer te specificeren en op de ontwikkeling van het industriële onderzoek te baseren, wat tot een doctoraatstype zou leiden dat verschilt van datgene dat thans in dit kader nagestreefd wordt — zoals men weet worden thans hoofdzakelijk de doctorandi in de scheikunde bevoordeeld — en dat ook verschilt van de door het N.F.W.O. gefinancierde doctorandi.

Ik ontveins mij niet dat sommigen bezorgd zijn om de onevenwichtige verdeling van die beurzen tussen de beide cultuurgemeenschappen. Tijdens het dienstjaar 1971 ging 61,8% naar Franstalige kandidaten, tegen 38,2% voor de Nederlandstalige kandidaten, een en ander op een totaal van 340 beurzen.

Ontegengelijk is dat een onevenwichtige verdeling en ik begrijp derhalve dat op dit stuk van zaken vragen rijzen waarop een antwoord gegeven moet worden.

Dat antwoord kan ik alleen niet geven, omdat het hier om een materie gaat die tot de directe bevoegdheid van mijn collega's van Economische Zaken en van Landbouw behoort. Toch zou ik bepaalde overwegingen ten beste willen geven :

1. Het evenwicht moet noodzakelijkerwijze globaal gezien worden en mij dunkt dat men dit in het kader van de culturele dotaties rijzende probleem niet aan de orde zal kunnen stellen zonder dat tevens de bestaande onevenwichtige verdeling — maar dan in de andere richting — van de door de Ministeries van Nationale Opvoeding verleende beurzen ter sprake komt.
2. Het zou stellig niet aannemelijk zijn dat een gemeenschap voor het hoofd gestoten wordt omdat haar beursaanvragen niet voldoende werden ingewilligd. Derhalve moet men in beide gemeenschappen de juiste verhouding van de ingediende en ingewilligde aanvragen kennen.
3. Het volstaat niet dotaties te creëren om de problemen te regelen; als men zich daartoe beperkte, zouden de dotaties wel eens niet volledig opgebruikt worden bij gebrek aan aanvragen, ofwel zouden zij slecht gebruikt kunnen worden, wat nog erger zou zijn.
4. Wij dienen dus vòòr alles de oorzaken van het verstoorde evenwicht na te gaan en als er aan de zijde van één gemeenschap niet genoeg aanvragen zijn, moeten wij die op diverse wijzen proberen te bevorderen, eventueel door de kredieten te verhogen.
5. In datzelfde verband — en dit ligt tevens in de lijn van wat in een binnenkort verschijnende studie wordt gezegd — moeten wij de kleine en middelgrote ondernemingen aanzetten meer beroep te doen op het onderzoek en moeten wij ze helpen dat te doen. Instellingen zoals het I.W.O.N.L., de Dienst voor Prototypes en de Dienst voor Nijverheidsbevordering zouden een belangrijke rol kunnen spelen.

Ik zal contact opnemen met mijn collega's van Economische Zaken en Landbouw om op dit gebied te komen tot een algemeen beleid dat op welomschreven doelstellingen steunt.

En nu enkele woorden omtrent de regionale aspecten van het wetenschapsbeleid.

Ik weet dat culturele autonomie en regionalisering twee verschillende zaken zijn.

De organen zijn niet dezelfde en ik zou hier in uw Raad dit probleem van de regionalisering heel goed ongemoed kunnen laten.

Ik zal dat vraagstuk dan ook niet uit een juridisch oogpunt bespreken. De ontwikkeling ervan is thans nog te onzeker. Er is nog maar alleen artikel 107 quater van de grondwet en ik voel mij niet gerechtigd het probleem te behandelen op een ogenblik waarop de gemengde commissie bezig is de onderscheiden aspecten ervan te onderzoeken. Men kan het echter van een andere zijde bekijken, niet uit een juridische, maar uit een functionele gezichtshoek.

Het komt er daarbij op aan vast te stellen hoe wij de wetenschap en het onderzoek inderdaad in dienst van de regionale ontwikkeling gaan stellen. Daarin is het gehele probleem van de oriëntatie van het onderzoek en van de doelmatigheid ervan gelegen.

1. In de eerste plaats zou ik willen zeggen dat in ons land onderwijs en onderzoek traditioneel hand in hand gaan; dat maakt ons academisch onderwijs zo waardevol. Derhalve moet op het gebied van het fundamenteel onderzoek een grote dosis vrijheid gelaten worden.

Toch moeten de werkzaamheden van de diverse universiteiten gecoördineerd worden. En in dat verband wil ik er de nadruk op leggen dat de coördinatie die thans reeds op nationaal vlak bestaat, verbeterd dient te worden. Ze zou met nuttig gevolg kunnen worden voorafgegaan door een fase van regionaal overleg.

Het in de universiteiten verrichte onderzoekingswerk moet — en dit doet geen afbreuk aan de kwaliteiten die eigen zijn aan het fundamenteel onderzoek en waarover ik het hierboven had — zich ontwikkelen al naar de behoeften van de regio's en van hun mogelijkheden, met name de mogelijkheid om de onderzoekers en de resultaten van het onderzoek bij die werkzaamheden te betrekken.

De universiteit moet zich verantwoordelijk voelen voor haar gewest en ook als zodanig handelen en omgekeerd.

2. Naast de financiering van de onderzoeksprogramma's der universiteiten — uit de voor die instellingen zelf bestemde kredieten en uit de fondsen ter aanmoediging van het onderzoek — bestaan er geconcerteerde acties die geïntegreerde onderzoeksprogramma's zijn, waartoe wordt besloten door de Regering en de hoofden van onze hogere onderwijsinstellingen.

De zorg voor de regio moet daarin een plaats hebben en daarvoor zal ik waken bij het selecteren van de nieuwe programma's. Mag ik erop wijzen dat zulks reeds voor een groot deel het geval is en dat daarmee rekening wordt gehouden bij het bepalen van de selectiecriteria.

3. De zogenoemde uitgelezen centra moeten de sterke punten van ons onderzoek voor het hele land vormen, en zij moeten die punten tot het internationale concurrentieniveau opvoeren.

Dit mag ons echter niet uit het oog doen verliezen dat tussen die centra en de regionale behoeften een onmisbare wisselwerking aanwezig moet zijn. Hierbij denk ik meer bepaald aan de industriële gevolgen die hoofdzakelijk ten goede moeten komen aan het gewest waarin die centra gevestigd zijn of zullen worden.

Die centra zullen niet alleen een eerste net voor de te organiseren derde cyclus zijn — waardoor onnodige overlapping van krachtinspanningen der diverse universiteiten vermeden zal worden — maar zij zullen ook een belangrijke stimulans zijn voor de oprichting van bepaalde types van ondernemingen in de betrokken streken.

4. In datzelfde verband bestudeer ik thans de oprichting van gespecialiseerde onderzoekscentra die bestemd zijn om als tussenschakel te dienen tussen het fundamenteel en het technologisch onderzoek.

U zult het mij wel niet ten kwade duiden dat ik herhaaldelijk het bestek van de materies die tot uw bevoegdheid behoren, te buiten ben gegaan.

Mijns inziens was het niet mogelijk deze uiteenzetting te beperken tot de vraagstukken die tegelijk tot uw en tot mijn domein behoren.

Een dergelijke uiteenzetting moet uiteraard handelen over alle kwesties waarin de gewesten van ons land belangstellen — afgezien natuurlijk van de juridische vraag naar de bevoegdheid — en tevens moeten daarbij de problemen worden gesitueerd in het ruimere kader van het hele land en van Europa.

Hoe nuttig en goed onze regionale doelstellingen ook mogen zijn, toch moeten wij kunnen inzien dat het voor de wetenschap — meer dan voor enigerlei ander terrein — nodig is, wil zij niet verstikt worden, uit te stijgen boven de regionale of nationale dimensie om een Europese dimensie te kunnen bereiken en op dat niveau tegemoet te komen aan de realiteit van de regio's, in **geopolitische** en economische zin, wat vooropstelt dat

daarbij de landsgrenzen van onze Europese staten overschreden worden.

Zulk een algemeen streven moet ons in staat stellen onze plaats in de wereld in te nemen. **(Applaus)**

De Voorzitter. — Alvorens het debat over de mededeling van de Regering over het wetenschapsbeleid en de vorming van navorsers te houden, stel ik voor nu over te gaan tot de naamstemming over het afgehandelde voorstel van decreet.

(Instemming)

VOORSTEL VAN DECREET (van de heer Leo Vanackere) betreffende de Staatsprijzen voor de Nederlandse letterkunde

Naamstemming

De Voorzitter. — Dames en Heren, wij gaan thans over tot de stemming over het voorstel van decreet van de heer Leo Vanackere betreffende de Staatsprijzen voor de Nederlandse letterkunde.

Er wordt overgegaan tot de naamstemming.

Uitslag van de stemming:

84 leden nemen deel aan de stemming

84 antwoorden JA.

Het quorum werd niet bereikt. Derhalve is de naamstemming zonder gevolg en zal zij moeten worden herhaald.

Hebben aan de stemming deelgenomen : HH.

Adriaensens	Jorissen
Akkermans	Kelchtermans
Anciaux	Kuijpers
Baert	Laridon
Bascour	Lecluyse
Belmans	Leynen
Bode	Leys
Boeykens	Lindemans
Callebert	Maes
Chabert	Major
Claeys D.	Mangelschots
Coens	Markey
Cools	Mattheyssens
Coucke	Monard
Craeybeckx-Orij (Mw.)	Nauwelaerts-
de Bruyne	Thues (Mw.)
De Croo	Nyffels
Deneir	Olaerts
Dequae	Otte
De Saeger	Pede
De Seranno	Ramaekers
De Vidts	Roelants
Devos (Mej.)	Rutten
Diependaele	Sels
Gerits	Slegers
Gheysen	Smets
Ghyssels	Suykerbuyk
Goemans	Tanghe
Grootjans	Van Acker A.

Vanackere L.
Van Bogaert
Van Daele
Vandekerckhove
Vandenhove
Van der Aa
Vanderborcht
Vander Bruggen
Vanderhaegen
Vanderpoorten
Vandewiele
Vandezande
Van Doninck
Van Elewyck

Waren afwezig: HH.

Aerts
Babylon
Bertrand
Blanquaert F.
Boey
Bogaert A.
Bogaerts A.
Bonnell
Bourgeois
Breyne
Carpels
Claeys W.
Clerckx
Colla
Cuvelier
Danschutter
De Backer-
Van Ocken (Mw.)
De Baer
De Beul
De Clercq C.
De Clercq P.
Decoux
De Keersmaeker
De Kerpel
De Nolf
De Paep G.
Dequeuecker
De Rore
De Vlies
De Winter
Dewulf
D'haeseleer
Dua
Duerinck
Elaut
Eyskens
Féris
Gelders
Hardy
Henckens
Heylen

Van Eynde
Vanhaegendoren
Van Herreweghe
Van Hoorick
Van In
Van Leemputten
Van Lent
Van Mechelen
van Waterschoot
Verhaegen J.
Verleysen
Verroken
Vranckx

Houben
~~Kickx~~
Lahaye H.
Lahaye-Duclos (Mw.)
Lefèvre
Martens
Mathys
Mesotten
Miroir
Peeters
Persyn
Poortmans
Raskin
Rolin Jaquemyns
Rubens
Schiltz
Sledsens
Smeers
Sprockeels
Temmerman
Vandenbergh
Van der Elst
Van Dessel
Van Geyt
Vangronsveld
Van Hoeylandt
Vanijlen
Van Lidth de Jeude
Van Rompaey
Vansteenkiste E.
Vansteenkiste L.
Verberckmoes
Verbist
Verhaegen G.
Vernimmen
Versteete
Vlerick
Vreven
Waltniel
Wannyn
Willems
Wyninckx

Waren afwezig met kennisgeving van een gewettigde reden : HH.

Blanckaert K.
Boel
Bouwens
Claes L.
Cooreman
Coppeliers
d'Alcantara
De Bondt
Declercq T.
De Facq
De Mey
Detiège
Diegenant
Flamant
Geerinck
Geldolf
Hendrickx
Hulpiau

Lagae
Niemegeers
Poma
Rombaut
Roosens
Swaelen
Vanaudenhove
Vandamme
Van den Eynden
Van der Eecken-
Maes (Mw.)
Van Elsen
Vannieuwenhuyze
Verhenne
Vermeylen
Verspeeten
Wouters

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De Voorzitter. — Dames en Heren, ik stel U voor ofwel de vergadering één uur te schorsen, ofwel de zonder gevolg gebleven stemming te herhalen bij het begin van de volgende vergadering. Mijn persoonlijk voorstel is over te gaan tot deze stemming bij de volgende vergadering. (*Instemming*).

MEDEDELING VAN DE REGERING OVER HET WETENSCHAPSBELEID EN DE VORMING VAN NAVORSERS

VOORSTEL VAN RESOLUTIE (van de heer Vanhaegendoren) strekkende tot terbeschikkingstelling van de Cultuurraad voor de Nederlandse cultuurgemeenschap van kredieten ter aanmoediging van de vorming van navorsers

Bespreking

De Voorzitter. — Dames en Heren, aan de orde is de bespreking over de mededeling van de regering over het wetenschapsbeleid en de vorming van navorsers en over het voorstel van resolutie van de heer Vanhaegendoren strekkende tot terbeschikkingstelling van de Cultuurraad voor de Nederlandse cultuurgemeenschap van kredieten ter aanmoediging van de vorming van navorsers. De heer Vanhaegendoren heeft het woord.

De heer Vanhaegendoren (op het spreekgestoelte). — Mijnheer de Voorzitter, Mijnheer de Minister, Dames en Heren, ik moge om te beginnen, de geachte Minister danken en hem geluk wensen

omdat hij inderdaad in zijn uiteenzetting een aantal zaken heeft gezegd, want men kan ook spreken zonder iets te zeggen.

Ten tweede, zou ik willen doen opmerken dat het meer aangewezen zou geweest zijn mochten de leden van deze Raad, zoals dat in Nederland van regeringszijde gebeurt, vooraf een beleidsnota ontvangen hebben, zodanig dat zij in de mogelijkheid zouden geweest zijn dit document in te studeren.

Daarom verheug ik mij erover dat wij bij de volgende vergadering nog de gelegenheid krijgen opnieuw terug te komen op dit debat. Ik zal van deze gelegenheid gebruik maken.

Mijnheer de Minister, het zal U niet verbazen dat ik U en over uw hoofd heen de Regering, en niet alleen deze Regering, maar al de voorgaande regeringen, het verwijt toestuur te beweren dat het wetenschapsbeleid niet tot de culturele autonomie zou behoren. Daardoor wordt er een verminkt cultuurbeleid gevoerd ofwel een verminkte culturele autonomie toegepast.

Door het indienen van de voorstellen van decreet hebben alle politieke fracties in deze Raad de facto de bevoegdheid van de Cultuurraad op wetenschappelijk gebied willen onderstrepen.

Ik citeer bijvoorbeeld de heer Leo Vanackere. Hij heeft een voorstel van decreet ingediend tot erkenning van de Nederlandse diploma's.

De heer Van Hoorick heeft een voorstel van decreet ingediend tot het oprichten van een interuniversitair centrum voor polemologie.

Alle partijen samen hebben een voorstel van decreet ingediend voor een Staatsprijs voor een wetenschappelijk werk.

De heren Boel en Bascour hebben samen een voorstel van decreet ingediend om wetenschappelijke doctoraten — dat is toch ook wetenschap en postgraduaat — op grond van publikaties, te verlenen.

Wij hebben hier tijdens de vorige vergadering eenparig een decreet, dat op initiatief van onze collega, de heer van Waterschoot, werd ingediend goedgekeurd, tot oprichting van een Collegium Trilingue, een instelling die didactisch speurwerk beoogt. De ingediende voorstellen van decreet bewijzen dat alle fracties erkennen dat het wetenschapsbeleid inderdaad behoort tot het domein van de Cultuurraad.

Mijnheer de Minister, welke filosofie men er ook moge op nahouden wat cultuur en cultuurgoederen betreft, wat cultuur beleven en cultuur scheppen betreft, het is toch duidelijk dat het culturele beleid in politiek opzicht inhoudt het gehele onderwijs, de wetenschap, de kunst en de vrije tijd met de mobiele inhoud van dat begrip.

Mijnheer de Minister, onze Nederlandstalige gemeenschap in België is volwassen genoeg om zichzelf te beschermen tegen interne verdeeldheid die een gevolg zou kunnen zijn van discriminaties.

Zij is volwassen genoeg om zich te beschermen tegen een autarkisch, chauvinistisch of protectionistisch cultuurbeleid.

Onze Nederlandse gemeenschap voelt het niet als een noodzakelijkheid aan en kan het niet aanvaarden, dat zij in dit opzicht zou betutteld worden.

Een volledig autonoom cultuurbeleid impliceert de kwestie der kredieten — daar kom ik op terug — en ook het bestaan van instellingen ad hoc.

Mijnheer de Minister, ik geloof dat de vraag die U gesteld heeft of voor bepaalde zaken hetzij de cultuurraden, hetzij de gewestraden bevoegd zijn, een aanleiding is om ons in onze mening te bevestigen dat de vereenvoudiging van de instellingen heel zinnig zou zijn. Men zou de cultuurraden en de gewestraden moeten samensmelten. Maar dit behoort tot een domein dat momenteel niet ter sprake komt en waar ik dus ook niet zal over uitweiden.

Dank zij het initiatief van onze collega, de heer Dua, hebben wij een voorstel dat een aanloop zou kunnen zijn tot een zekere culturele autonomie op wetenschappelijk gebied. Het gaat hier om de voorgestelde Vlaamse interuniversitaire raad die naar onze mening, en zeker ook naar de mening van de fractie van de heer Dua en de medeondertekenaars, een motor moet zijn voor het wetenschapsbeleid in het Nederlandstalig landsgedeelte. De bezwaren door de Regering hiertegen officieus verwoord houden geen steek, Mijnheer de Minister. Ik wil zeer graag, met welk lid van de Regering ook, hetzij hier hetzij in de Senaat, een debat aangaan om te bewijzen dat deze argumenten geen steek houden. U hebt dat zelf in zekere zin toegegeven.

Want U hebt gezegd dat, wanneer U voor bepaalde aangelegenheden advies nodig had, U de Nederlandstalige en de Franstalige rectoren apart hebt geconvoceerd.

Als bewindsman in de praktijk aanvaardde U zodoende de prefiguratie van een Vlaamse interuniversitaire raad én een Franstalige.

Mijnheer de Minister, indien dit voorstel van decreet decreet wordt en het mocht zijn — wat de Regering schijnt te beweren — dat het ongrondwettelijk en onwettelijk zou zijn, dan weet U dat er in het hele wettelijk arsenaal de clausule bestaat van de tussenkomst van de Raad van State die eventueel kan uitmaken wie gelijk zou hebben.

Ik vind het jammer dat het tot stand komen van deze interuniversitaire raad in feite tegengehouden wordt, dat is „un secret de polichinelle“, door iemand die een bijzondere machtspositie aan de Rijksuniversiteit van Gent bekleedt en behoort tot een machtig patriciërs geslacht van de Socialistische Partij waarvan eigenlijk de stamvader het Paleis der Natie als zijn privé-appartement beschouwt.

De heer Van Eynde. — Wat doet hij in dat appartement?

De heer Vanhaegendoren. — Daar heb ik geen enkele bedoeling mee. Het heeft geen betrekking op aangelegenheden zoals deze, waar niet de Belgische maar de Engelse Regering momenteel mee worstelt.

Ik neem aan dat op dat gebied de geciteerde stamvader vrijuit gaat.

De heer Van Eynde. — Mag ik u vragen uw gezegden even te herhalen. Het is aan onze aandacht ontsnapt. **(Uitroepingen bij de Volksunie)**

De heer Vanhaegendoren. — Gij moest maar luisteren! Ik heb u bekeken terwijl ik sprak.

De heer Van Eynde. — Indien het zo is dat de door U geciteerde stamvader op deze banken zit, dan nodig ik U uit uw verklaring te herhalen.

De heer Vanhaegendoren. — Hij is niet afwezig.

De heer Van Eynde. — Dus is hij aanwezig. Herhaal dan nog maar eens wat U heeft gezegd, dan kan hij U antwoorden! **(Onderbrekingen bij de Volksunie)**

De heer Vanhaegendoren. — Ik heb gezegd dat het „ un secret de polichinelle ” is — excuseert u de Franstalige uitdrukking, terwijl ik ook niemand als „polichinelle” wil betitelen-dat het tot stand komen van de Vlaamse interuniversitaire raad geblokkeerd wordt door iemand die een belangrijke machtspositie aan de Rijksuniversiteit van Gent bekleedt. .

De heer Van Eynde. — En de stamvader? En het appartement?

De heer Vanhaegendoren. — . . . en die behoort tot het geslacht van de patriciërs van de Socialistische Partij waarvan de stamvader het Paleis der Natie — dat is het eigendom van de Natie — als zijn privé-appartement beschouwt.

De heer A. Van Acker. — Ik neem aan dat U mij daarmee bedoelt.

De heer Vanhaegendoren. — Mijnheer de Voorzitter, U die telkens hier de Larousse ter sprake brengt, zal toch niet beweren dat het woord „ appartement” en het woord „ privé ” iets kwetsends inhouden. **(Ironisch gelach van de heer Jorissen)**

De heer Van Eynde. — Ik neem aan, Mijnheer de Voorzitter van de Cultuurraad, dat het gelach van de heer Jorissen een cultureel gelach is. **(Uitroepingen)**

Als gewezen hoog ambtenaar moest U zich schamen. Dit is een schandaal.

De heer Vanhaegendoren. — Mijnheer Van Eynde, ik zeg niet dat uw partij lange vingers heeft, maar zij

heeft zeker lange tenen waarop men gemakkelijk kan trappen !

De heer Van Eynde. — En gij hebt een lange en vuile tong!

De heer Vanhaegendoren. — Het woord staat in Van Dale, en naar goede gebruiken van het Huis zal ik het dus accepteren, hoewel ik er niet mee akkoord ga.

De Voorzitter. — Mijnheer Vanhaegendoren, mag ik U verzoeken terug te keren tot het debat.

De heer Dries Claey's. — Het is een triestig spektakel.

De heer A. Van Acker. — Ik moet doen opmerken dat ik niets in dit Huis als mijn privé-appartement beschouw. Het appartement dat ter beschikking is gesteld, werd ook gebruikt door mijn voorgangers, zowel de heer Kronacker als de heer Van Cauwelaert en de heer Huysmans. Waarover gaat het precies? Anderzijds valt gij iemand aan die zich niet kan verdedigen. Bedoelt gij misschien mijn zoon die Commissaris is bij de Rijksuniversiteit van Gent? Waaraan maakt hij zich schuldig? Dat zou ik graag van U vernemen. U zou moeten beschaamd zijn dergelijke beschuldigingen te uiten.

Wat het appartement betreft, dit is traditioneel de ruimte voorbehouden aan de voorzitter van de Kamer van Volksvertegenwoordigers.

De heer Dries Claey's. — Het appartement is ter beschikking gesteld door het Parlement.

De heer Van Eynde. — De heer Vanhaegendoren wil ook een Watergate-historie! **(Gelach van de heer Vanhaegendoren)**. Dit alles siert U niet.

De heer Dries Claey's. — Het is een beschamend spektakel.

De Voorzitter. — Dit alles heeft niets te maken met het debat. Het is gebruikelijk dat het Parlement een appartement ter beschikking stelt van de Voorzitter. Dit alles behoort niet tot dit debat en ik verzoek U dit twistgesprek niet verder te zetten.

De heer A. Van Acker. — Er is niets van waar! **(Twistgesprekken tussen de heer Van Eynde en leden van de Volksunie — De Voorzitter hamert)**

De Voorzitter. — De heer Van Acker heeft het woord.

De heer Van Eynde. — Ik ben dat beu! **(De onderbrekingen houden aan)** Bovendien zouden wij willen onderzoeken of de Cultuurraad nog kan vergaderen wanneer hij niet in aantal is. Kijk in uw reglement. Wij zijn een aantal methodes beu en het zal ermee

eindigen ook ! **(Rumoer en onderbrekingen op verschillende banken. — De Voorzitter hamert.**

De Voorzitter. — De heer Van Acker heeft het woord.

De heer Claey's. — Mijnheer de Voorzitter, het is jammer dat een senator gebruik maakt van de tribune van de Cultuurraad om de Voorzitter van de Kamer aan te vallen.

De heer Van Eynde. — Zeer wel ! **(Applaus op verschillende banken — Geroep op de banken van de Volksunie)**

De heer Van Eynde. — Laat U verzorgen, Mijnheer Kuijpers.

De heer Kuijpers. — Bemoei U met uw eigen partij. **(Onderbrekingen en geroep op verschillende banken — De Voorzitter hamert)**

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Van Acker.

De heer A. Van Acker. — Ik herhaal dat ik in dit huis op niets beslag leg. Wat ik heb beschouwd als mijn privé-appartement, werd mij ter beschikking gesteld door de Kamer.

De heer Van Eynde. — En nu, Mijnheer de hoofdconservator, vooruit nu maar!

De heer Vanhaegendoren. — Wij acteren dat graag en wij hopen dat het juist is. Dat zal de toekomst uitwijzen.

De heer Van Eynde. — Gij zijt even knap als de heer Persoons. Dat betekent dat tussen de Vlaamse nationalisten en de Franse nationalistten geen onderscheid bestaat in het lasteren. **(Onderbrekingen op de banken van de Volksunie)**

De heer Vanhaegendoren. — Wij hebben niets gezegd wat niet in de Larousse staat. Hetgeen in de Larousse staat mag gerust gezegd worden.

De heer Van Eynde. — Hebt gij dat goed begrepen, Mijnheer de hoofdconservator?

De Voorzitter. — Er is niets ongewoons aan het feit dat in Kamer en Senaat de respectieve voorzitters het appartement dat hun door Kamer en Senaat worden ter beschikking gesteld, bewonen. Dit kan niet als argument worden gebruikt. Ga voort met uw uiteenzetting. Mijnheer Vanhaegendoren.

De heer Van Eynde. — Waar gaat het dan om?

De heer Baert. — Mijnheer de Voorzitter, ik denk dat hier een misverstand in het spel is.

De Voorzitter. — Het kan niet als een argument worden gebruikt. Ga voort met uw uiteenzetting, Mijnheer Vanhaegendoren.

De heer A. Van Acker. — Het is een aantijging waar niets van waar is.

De heer Baert. — Ik denk dat de heer Vanhaegendoren uitsluitend in figuurlijke zin gesproken heeft zonder gelijk wat materieels te bedoelen.

De heer Van Eynde. — Gij zijt een goed advocaat. **(Onderbrekingen op de banken van de Volksunie — De Voorzitter hamert)**

De heer Anciaux. — Wij verstaan Nederlands!

De Voorzitter. — Ik wil dat het debat verder gaat.

De heer Van Eynde. — Maar de heer Vanhaegendoren zal zich toch wel verontschuldigen!

De heer A. Van Acker. — Ik aanvaard niet het voorbehoud : „de toekomst zal het uitwijzen enzovoort”. Er is niets van waar.

De heer Vanhaegendoren. — Ik zie niet in in welke zin ik mij zou verontschuldigen voor iets dat niet beledigend is. Men kan dit evenzeer als vererend beschouwen dan als belediging.

De heer A. Van Acker. — Een ogenblik.

De heer Vanhaegendoren. — Het is gewoon het acteren van een situatie.

De heer Van Eynde. — Laat hem praten !

De heer A. Van Acker. — Ik bewoon een appartement dat mij ter beschikking gesteld is door de Kamer.

De heer Vanhaegendoren. — Daar gaat het niet om, Mijnheer Van Acker, dat weet U wel.

De heer A. Van Acker. — U moet het dan niet zeggen.

De Voorzitter. — Ik heb bevestigd dat de Voorzitter van de Kamer en de Voorzitter van de Senaat het appartement bewonen dat hun ter beschikking wordt gesteld door de Kamer en de Senaat. **(Protestgeroep op de banken van de Volksunie).** Men heeft dit als argument gebruikt, in figuurlijke, of in niet-figuurlijke zin.

De heer Van Eynde. — Waar gaat het dan om?

De heer Baert. — Mijnheer de Voorzitter, sta me toe even het misverstand op te ruimen. **(Onderbrekingen op verschillende banken)**

De heer Van Elewyck. — Mijnheer de Voorzitter, wij willen weten of de Cultuurraad nog in aantal is om te vergaderen.

De heer Van Eynde. — Gij spreekt hier in de Cultuurraad vanop de tribune. (*Twistgesprekken tussen de leden van de Volksunie en van de Socialistische Partij*)

De heer Vanhaegendoren. — Gij moet zo geen lange tenen hebben, Mijnheer Van Eynde! (*Tumult — de Voorzitter hamert*)

De heer Van Eynde. — En gij moet zo geen lange tong hebben.

De heer Vanhaegendoren. — De tong is een edeler orgaan.

De heer Van Eynde. — Ja maar, zij moet in dienst staan van een edele geest ook.

De heer Vanhaegendoren. — Zij moet in dienst staan van de waarheid.

De heer Van Elewyck. — Wij hebben de rode tong wel gestemd, maar toch zijn het zwarte tongen die aan het woord blijven.

De Voorzitter. — Mijnheer Vanhaegendoren, besluit uw tussenkomst.

De heer A. Van Acker. — Ik vraag alleen, Mijnheer de Voorzitter, wat de heer Vanhaegendoren met zijn verdachtmaking bedoelt, want er is niets van waar.

De Voorzitter. — Ik heb hetzelfde gevraagd en getracht daar een algemene verantwoording aan te geven en te zeggen dat in elk geval de Voorzitters van Kamer en Senaat volgens de regels en volgens de traditie een ambtswoning toegewezen krijgen. Ik heb het reeds herhaald. Ik vraag aan de heer Vanhaegendoren of hij daarmee kan instemmen en elke andere bedoeling of andere interpretatie afwijst.

De heer Vanhaegendoren. — Ik laat de exegese aan de Vergadering over. (*Neen-uitroepen en protest bij de leden van de Socialistische Partij*)

De Voorzitter. — Neen, Mijnheer Vanhaegendoren, mag ik vragen of het zo is.

De heer Vanhaegendoren. — Het zal wel zo zijn, Mijnheer de Voorzitter. (*Gelach*)

De heer Van Eynde. — Wat een moed!

De heer Vander Bruggen. — Hij neemt het vaste voor-nemen niet meer te zondigen.

De heer Van Eynde. — Dat eet het pensioen van de Belgische Staat !

De heer Voorzitter. — Mag ik aannemen, Mijnheer Vanhaegendoren, dat mijn uitleg de juiste is, met geen enkele toevoeging.

De heer A. Van Acker. — Mijnheer de Voorzitter, de heer Vanhaegendoren heeft sommige zaken gezegd en ik vraag de waarheid te vernemen.

De heer Van Eynde. — Het is een duikboot die vuile stookolie verspreidt.

De Voorzitter. — Mag ik vragen dat de heer Vanhaegendoren nu het antwoord verschaft.

De heer Vanhaegendoren. — Ik heb gezegd dat het wel zo zal zijn.

De Voorzitter. — Welneen, zeg dat het zo is, geef een concreet antwoord.

De heer Vanhaegendoren. — Mijnheer de Voorzitter, het hangt af van de bedoeling of de betekenis die men aan het woord appartement geeft. Het is duidelijk dat het woord hier in zeer overdrachtelijke zin gebruikt geweest is. Wie dat niet verstaat, pity.

De heer Vander Bruggen. — Bitte !

De heer Vanhaegendoren. — Gij verstaat het altijd verkeerd, collega.

De heer Van Eynde. — Het doet ons plezier een Vlaams-nationalistisch lasteraar te kunnen uitkleden op deze tribune.

De heer Vanhaegendoren. — Ik voel me helemaal niet uitgekled. Iedereen weet wie aan de Gentse Universiteit het totstandkomen van de interuniversitaire raad blokkeert.

De heer Van Eynde. — Daar hebben wij nu eens deugd van omdat wij de gelegenheid krijgen een lasteraar uit te kleden.

De heer Vanhaegendoren. — Ik heb aangetoond welke onrechtstreekse invloeden de kleinste vorm van culturele autonomie afremmen.

De Voorzitter. — De heer Achiel Van Acker heeft het woord en wij hopen zo spoedig mogelijk het incident te besluiten.

De heer Van Eynde. — Het is een Vlaams-nationalistisch lasteraar, die bovendien niets beter doet dan anderen hier uit te kleden. Het doet ons plezier en wij hebben er deugd aan deze gelegenheid te krijgen.

De Voorzitter. — De heer Van Acker heeft het woord, laten wij hem rustig aanhoren.

De heer Kuijpers. — Het is geen laster, het is een vermoeden.

De heer Vanhaegendoren. — Het is een vermoeden, ja.

De heer Van Eynde. — Het is een insinuatie.

De heer Van Haegendoren. — Het is een vermoeden wie het totstandkomen van de Vlaamse interuniversitaire raad blokkeert.

De heer A. Van Acker — U hebt het volgende gezegd : met name dat ik een deel van dat gebouw beschouw als mijn persoonlijk appartement.

De heer Vanhaegendoren. — Mag ik U even rustig antwoorden.

De heer A. Van Acker. — Ik wil weten wat U daarmee bedoelt, want er is hier niets dat ik als persoonlijk beschouw. Dat appartement is door de Kamer ter beschikking gesteld als ambtswoning voor de Voorzitter. Dat is alles.

De heer Vanhaegendoren. — Als ik U met dezelfde kalmte mag antwoorden, Mijnheer de Voorzitter, dan is het helemaal niet de ambtswoning die U betreft of niet betreft die ik geviseerd heb. Ik heb daar niet eens aan gedacht.

De heer Van Eynde. — Neen, zeker, gij hebt de zolder of de kelder bedoeld misschien.

De heer Vanhaegendoren. — Het is toch duidelijk dat ik heb willen zeggen — en daar kan de B.S.P. met haar lange tenen blijkbaar niet tegen, al is het dan een klein prikje — dat in deze Kamer, de Kamervoorzitter, naar B.S.P.-gewoonte, zich gedraagt alsof het een privé-vergadering was en het Parlement als een ruimte beschouwt die zijn privé-eigendom is, dan wanneer het gaat over het Paleis der Natie. Dat is toch zeer duidelijk.

De heer Van Eynde. — Dat is niet duidelijk.

De heer A. Van Acker. — Ik zal het U gemakkelijker maken. U aanvaardt dat wat U gezegd hebt verkeerd was, Mijnheer Van Haegendoren, van het ogenblik dat ik U zeg dat er niets van waar is. Aanvaardt U dat?

De heer Vanhaegendoren. — Dat U hier woont, in dit gebouw, Mijnheer de Voorzitter, dat weet toch iedereen.

De heer A. Van Acker. — Hetgeen gij gezegd hebt omtrent het gedeelte van het gebouw dat ik als mijn privé-eigendom zou beschouwen, aanvaardt gij dat dit verkeerd is?

De heer Vanhaegendoren. — Ik herhaal dat het niet gaat om de bewoning. Het accent ligt op het woord „privé”, namelijk dat de Kamervoorzitter in verschillende omstandigheden de gewoonte heeft zich als een patriciër te gedragen door op een autoritaire manier te handelen, alsof hij zich in zijn eigen huis zou bevinden, wanneer het gaat om het Paleis der Natie.

De heer A. Van Acker. — Geef een voorbeeld, Mijnheer Vanhaegendoren. Eén feit is voldoende !

De heer Kuijpers. — Het behandelen van de journalisten!

De heer A. Van Acker. — Zoveel als U!

De heer Van Eynde. — Aan de heer Kuijpers moet u niet antwoorden! De democratie is voor verstandige mensen.

De heer Voorzitter. — Dames en Heren, mag ik het incident als gesloten beschouwen?

De heer A. Van Acker. — Mijnheer Vanhaegendoren, u bent niet verplicht het te zeggen maar ik zou van U willen weten wat men de regeringscommissaris van de Universiteit van Gent ten laste legt.

De heer Vanhaegendoren. — Mijnheer Van Acker, U weet zeer goed wat men bedoelt wanneer er gezegd wordt dat het een „secret de polichinelle” is. Daarmee wordt inderdaad bedoeld dat algemeen bekend is. U zult van mij niet te weten komen welke exacte bronnen ik heb, dat gaat U niet aan ! Ik uit hier een bewering waarvan iedereen in dit land en in de wetenschappelijke wereld, weet dat ze juist is, namelijk dat de Rijksuniversiteit van Gent het tot stand komen van een Vlaamse interuniversitaire raad blokkeert.

De heer Jorissen. — Mijnheer Van Acker, U mag het tegenovergestelde zeggen!

De Voorzitter. — Uit eigen ervaring weet ik — en de commissie voor Nationale Opvoeding weet dat ook — dat er een initiatief tot samenwerking bestaat van de Vlaamse universiteiten, zowel van de Universiteit van Gent, van Brussel, als van de Universiteit van Leuven. Dus laten wij hiermede het debat op dit terrein sluiten. Mijnheer Vanhaegendoren, U hebt het woord en liefst onmiddellijk.

De heer A. Van Acker. — Mijnheer Vanhaegendoren, U mag er die gedachte op nahouden en zulks beweren, daar heb ik niets tegen, maar nu weet ik ten minste wat hem ten laste wordt gelegd. Maar wat het andere persoonlijke feit betreft moet ik U zeggen dat ik, gedurende de 47 jaar dat ik hier ben, nooit

gedaan heb zoals U, namelijk iemand aanvallen die zich niet kan verdedigen, Mijnheer Vanhaegendoren! **(Applaus op de banken van de C. V.P. en van de B.S. P.)**

De heer Vanhaegendoren. — Hoe talrijk zijn de debatten niet waar mij zonder naamvermelding mensen citeert! **(Applaus op de banken van de Volksunie)**

De Voorzitter. — Mijnheer Vanhaegendoren, U zet uw uiteenzetting verder.

De heer Vanhaegendoren. — Graag, Mijnheer de Voorzitter, aan mij zal het niet liggen.

Wanneer wij terug tot het debat komen dan zou ik even de verschillende massa's van het wetenschappelijk onderzoek willen ter hand nemen. In massa 1: het universitair of het zogezegde institutioneel wetenschappelijk onderzoek.

De minister heeft gezegd dat een groot aantal — hij heeft het woord „legio” gebruikt — projecten aan de universiteiten worden toegewezen en dus dat, volgens hem, wat het wetenschappelijk onderzoek betreft, deze universiteiten voldoende vleugelslag hebben.

Ik neem daar graag akte van, maar ik moge daar later op terugkomen inzake één bepaalde wetenschappelijke richting, nl. de menswetenschappen. Mijnheer de Voorzitter, Mijnheer de Minister, Dames en Heren, de bevoegdheid van de cultuurraden op universitair gebied wordt, evenals op gebied van het wetenschappelijk onderzoek, door alle fracties in deze raad impliciet erkend, gelet op de voorstellen van decreet die zijn ingediend en die, ik herhaal het, wellicht toch moeten verondersteld worden de steun te hebben van de betrokken fracties. Daar zijn de voorstellen voor de diploma's Germaanse filologie, daar is het voorstel van de heer Poma tot een universitair diploma in de moraalwetenschappen, daar is het voorstel van Mevrouw Lahaye-Duclos voor een leerstoel in de geschiedenis van de vrouwenbeweging, daar is het voorstel van onze geachte collega Bascour voor een aggregaat voor licentiaten in de rechten. Uit alle politieke fracties zijn er dus voorstellen van decreet gekomen op universitair gebied. Alle fracties hebben impliciet de bevoegdheid van de Raad erkend.

Deze bevoegdheid van de Raad wordt ook erkend, en bevestigd door artikel 132 van de Grondwet. Als ik even mag memoreren : „Totdat de Université Catholique de Louvain met inbegrip van haar hulpafdelingen voor middelbaar en technisch onderwijs, buiten het Nederlands taalgebied zal zijn overgebracht, is, in afwijking van artikel 59 bis, §4, eerste lid, de Cultuurraad voor de Franse cultuurgemeenschap voor deze instelling bevoegd”. Ik kan mij niet voorstellen dat de Grondwetgever voor één bepaalde instelling, de U.C.L., uitdrukkelijk in de Grondwet zou gezegd hebben dat de Cultuurraad bevoegd is en dat dit voor de andere universitaire instellingen niet het geval zou zijn.

Het is duidelijk dat wanneer de Grondwetgevende Kamers, dit artikel 132 stemden, zij in de mening verkeerden dat de universiteiten inderdaad tot de culturele autonomie behoren. Anders hadden zij de tekst van artikel 132 anders opgesteld.

Ik zou even de cijfers moeten citeren, en dit voor onderwijs en speurwerk samen in massa 1, institutionele financiering. Daar hebben we voor 1973 : Nederlands 4 665 367 000 frank, Frans 5 421 033 000 frank. Daar is een kleine gemeenschappelijke sector van 58 miljard; indien wij aanvaarden dat voor deze kleine gemeenschappelijke sector de 50/50 verhouding geldt, dan komen wij tot een verhouding van 46,3 Nederlands en 53,7 Frans. Meer bepaald alles samengeteld 4 694 317 000 frank Nederlands, 5 450 333 000 frank Frans. Er bijtellend wat buiten de financieringswet valt, zoals bijvoorbeeld de uitgave op de begroting Landsverdediging, ik denk aan de Krijgsschool en ook in de veronderstelling dat wij voor deze instellingen een 50/50 verhouding mogen toepassen, ook bijgerekend de uitgaven op andere sectoren, de sociale sector en dergelijke, hebben wij de volgende cijfers : Nederlands : submassa XI : 4 694 367. 000 frank; submassa XII: 74 793 000 frank; submassa XIII : 116 295 000 frank; submassa XIV : 203 473 500 frank; voor de Franse sector, submassa XI : 5 450 033 000 frank; submassa XII : 29 542 000 frank; submassa XIII : 116 295 000 frank; submassa XIV : 235 425 500 frank. Hetgeen tesamen geeft : Nederlands 5 088 928 500 frank, Franse sector : 5 831 595 500 frank en dat is dan samen : 10 920 524 dus de circa 11 miljoen die wij in de Rijksmiddelenbegroting inderdaad terugvinden en procentueel betekent dit voor de Nederlandse sector 46,6 procent, voor de Franse sector : 53,4 procent, voor het totaal dus, onderwijs en research.

Ik zou ook al om de zaak af te ronden het probleem van de financiering van de universitaire investeringen, namelijk het tienjarenplan van de 35 miljard hierbij moeten te pas brengen. Dat is een rechtstreekse financiering door het Rijk van de Rijksuniversiteiten en dat zijn de leningen met staatswaarborg voor de vrije universiteiten. Ik moet aanstippen dat ik de speciale tegemoetkomingen voor de U.C.L. en voor de V.U.B. hier niet bij tel, en of dat nu een rechtstreekse financiering is of dat een lening is, ik geloof dat het toch uit hetzelfde nationaal product komt. De gagarandeerde bedragen voor 1970 tot 1973 zijn :

Nederlands :	3 maal 1 795 000 000 frank	46%
Frans :	3 maal 2 105 000 000 frank	45%

Ik herhaal het, hierbij zijn niet begrepen de speciale tegemoetkoming voor de U.C.L. en ook niet de speciale tegemoetkoming voor de V.U.B.

Deze verdeling is het resultaat van een politiek pokerspel en berust niet op objectieve maatstaven. Van deze objectieve maatstaven wil het U.C.L. niet weten.

Wij stellen ons tevens de kernvraag wat de verhou-

ding betreft investering gebouwen — investering in mensen, als wij weten dat één vierkante meter universitair bouwwerk 20 000 frank kost.

Wij stellen, ook zonder er op in te gaan, maar wij verwachten van de Regering hieraangaande een verklaring of een verduidelijking, het probleem van de pre-selectie. Mijnheer de Minister, dit interesseert de Nederlandse cultuurgemeenschap speciaal, omdat wij relatief gesproken nog een kleiner aantal universiteitsstudenten hebben, daar de democratisering bij ons nog in verhouding niet ver genoeg is doorgedrongen. Welnu, er bestaat of er bestond een Commissie voor dit probleem van de pre-selectie; zijn de werkzaamheden van deze commissie gestopt en zo ja door wie?

Ik zou ook willen aanstippen, met de hoop op meer verheldering vanwege de Regering, de kwestie van het postgraduaat en een beroep doen op alle leden in deze Vergadering opdat hier de verzuiling zou vermijden worden, omdat het postgraduaat onderwijs alleen tot een goed einde kan worden gebracht door specialisering en dus door samenwerking. Zonder op dit punt van het debat terug te komen, herhaal ik toch dat het bestaan van een Vlaamse Interuniversitaire Raad biezonder noodzakelijk is, alsook een samenwerking met het buitenland en vanzelfsprekend ook met onze Waalse landgenoten en inzonderheid met Nederland.

Zo belanden wij bij massa II, het parallelonderzoek waar de Minister het inhaalplan van zijn geachte voorganger, Minister Lefèvre, heeft in de verf gezet. Zeer ver van ons, Mijnheer de Minister, niet de merites van dit inhaalplan te erkennen. Maar laten wij toch realistisch zijn. Dit inhaalplan, het N.F. W.O., heeft betrekking op 4 à 5% van het geheel van de universitaire en wetenschappelijke uitgaven. Het is niet omdat men zegt op die 4 à 5% is het nu inderdaad in orde dat men dan eigenlijk zo hoog van de toren moet blazen. Daar is trouwens, al is het in orde voor het N.F.W.O. zelf, nog altijd de onaanvaardbare verhouding, wat de kredieten Nederlandstaligen/Franstaligen betreft, in de geassocieerde fondsen. De reservemassa die te verdelen is tussen het Fonds voor Collectief Fundamenteel Onderzoek, het Fonds voor Geneeskundig Wetenschappelijk Onderzoek, het Interuniversitair Instituut voor Kernwetenschappen stond als inhaalplan op de begroting 1971 voor 27 miljoen, op 1972, voor 71 miljoen; in 1973 staat er dat niet meer op. Het staat er niet meer op ofschoon er in de geassocieerde fondsen nog een duidelijke achterstand is. Voor de totaliteit der geassocieerde fondsen diende er op het einde van de inhaalperiode, dus eind 1972, in de kredieten aan Nederlandstaligen en Franstaligen verleend, een verhouding gerealiseerd te worden gelijk aan deze welke bestaat tussen de werkingskredieten van enerzijds de Nederlandstalige universiteiten en anderzijds de Franstalige universiteiten. Dat hebt U zelf aangehaald in uw inleiding en dat zou neerkomen op 48-54. Maar wanneer de geassocieerde fondsen afzonderlijk

beschouwd worden, is voor 1972 de verhouding tussen de aan Nederlandstaligen en de aan Franstaligen verleende kredieten, voor het Fonds voor Collectief Fundamenteel Wetenschappelijk Onderzoek 50/50, dus volgens de beginselen van de Regering in orde; voor het Interuniversitair Instituut voor Kernwetenschappen, 41/59; voor het Fonds voor Geneeskundig Wetenschappelijk Onderzoek, 44/56. Rekening houdend met het feit dat het streefdoel tot het ophalen voor de geassocieerde fondsen een verhouding 46/54 beoogt, dus verwezen naar de universiteiten, mag men zich toch afvragen of een dergelijke verhouding op dit ogenblik, politiek gesproken, nog door een Regering durft verdedigd worden. Mijnheer de Minister, men zweert bij de Heilige Pariteit — en ik hoop dat men dat niet als blasfemie zal beschouwen, want ik weet dat men hier blijkbaar zo gevoelig is in deze Vergadering — maar men zweert bij de Heilige Pariteit, indien het beginsel de Franstaligen bevoordelt; conferatur, de kredieten aan de Nederlandstalige cultuurcommissie voor Brussel die noodzakelijk zijn vanwege de ontstentenis van de Brusselse gemeenteraden en die dadelijk zonder dezelfde noodzaak als het ware toegesmeten worden aan de Franstalige Cultuurraad. Men verwerpt echter die pariteit waar ze de Vlamingen voordeel zou kunnen verschaffen.

Bij deze geassocieerde fondsen, dus eerst bij het Fonds voor Geneeskundig Wetenschappelijk Onderzoek, was in 1972 op het einde van het inhaalplan, de verhouding tussen de kredieten voor Nederlandstaligen en Franstaligen 44-56. Ten einde de toekomst hiervan te zuiveren, zelfs om een fifty-fifty verhouding te bereiken, is voor de Nederlandstalige sector een aanvullende toelage van 17 500 000 frank noodzakelijk en die vinden we in geen enkele begroting. Zodoende zou niet alleen een communautair probleem weggewerkt zijn maar zou de Nederlandstalige sector van dit fonds aangepast worden aan de reële behoeften. Want er is niet alleen de dringende noodzaak bepaalde beginnende ploegen van onderzoekers te stimuleren maar tevens zouden andere teams zich verder kunnen ontwikkelen en een internationaal niveau bereiken.

Het tweede geassocieerd Fonds waar de pariteit nog niet gerealiseerd is, is het Interuniversitair Instituut voor Kernonderzoek, waar einde 1972 de verhouding kredieten voor Nederlandstaligen en Franstaligen 41/59 was. Het gaat hier om een fundamenteel probleem van de fysica in het algemeen en van de kernfysica in het bijzonder aan onze Nederlandstalige universiteiten, waarvoor een optiekverruiming noodzakelijk is. Om in dit fonds een fifty-fiftyverhouding te realiseren is een aanvullend krediet van 45 miljoen onontbeerlijk. Deze aanvullende toelage moet aan de Nederlandstalige teams het grote voordeel verschaffen buiten het enge kader van de kernfysica te treden. Ik meen dat U het zelf gezegd hebt, Mijnheer de Minister, hier of in de Senaat, dat het inderdaad nodig is op het gebied van

de kernfysica, dit enge terrein te verlaten en een verruiming tot de gehele fysica na te streven.

Vervolgens hebben we massa III, en Mijnheer de Minister heeft zeer terecht gezegd dat hij voor het toegepast wetenschappelijk onderzoek, massa III, niet rechtstreeks verantwoordelijk is. Inderdaad het zijn zijn collega's van Economische Zaken en van Landbouw die verantwoordelijk zijn. Maar ik geloof toch, Mijnheer de Minister, dat de verklaringen die U aflegt, in naam van de Regering worden afgelegd. Wij hopen dat U bij wijze van repliek volmondig uitleg zult verstrekken, als coördinator van het wetenschapsbeleid. In het I.W.O.N.L. is het aantal onderzoekers en projecten even belangrijk als in het parallel onderzoek in massa II. Het gaat hier om een krediet van 1 112 043 000 frank waar 882 miljoen voor de industrie is bestemd en 229 miljoen voor de landbouw. U hebt gezegd, Mijnheer de Minister, dat volgens uw schatting de Nederlandstaligen hier 38% bereiken.

Volgens verschillende aanwijzingen ligt de verhouding tussen 20 en 35% voor de Nederlandstaligen, dus niet eens de 38%. Ik geloof dat wij niet aan mekaar goede trouw twijfelen maar U kunt het ook maar schatten, Mijnheer de Minister, U hebt wellicht meer bronnen dan ik, U hebt de uwe niet geciteerd maar ik mag U bevestigen dat ik ook serieuze bronnen heb om mijn bewering te staven. Ik ondernam al steekproeven aan de hand van tal van publikaties in betrekking tot de kredieten en de ermee overeenkomende projecten. En hier stel ik dan de vraag, Mijnheer de Minister, ten eerste: de verhouding Nederlands moge nu 20 of 38 % zijn, kan het niet uitgemaakt worden wat het juist is ? Het zou normaal zijn dat deze informatie op grond van zeer concrete gegevens verstrekt wordt. Ten tweede, bestaat er een inhaalplan zoals dat voor het N.F.W.O. bestond? Wij zien niet in dat men voor het I.W.O.N.L. geen inhaalplan zou opzetten zoals voor het N.F.W.O. Het onderzoek betreffende de regeling van het N.F.W.O. beschouwen wij als uiterst belangrijk voor de arbeidende mensen, voor de achtergebleven streken.

Ik zou er nog even willen aan toevoegen, Mijnheer de Minister, dat daar U het I.W.O.N.L. ook wil toespitsen op de kleine en middelgrote ondernemingen, ik de vraag stel wie in dat geval, vermits het om beperkte ondernemingen gaat, het aandeel van de bedrijven zal betalen wat dan toch voorzien wordt in het statuut van het I.W.O.N.L. Vermits U een intentieverklaring heeft afgelegd, zou ik er ook de budgettaire gevolgen willen van kennen. Wat het speurwerk betreft voor kleine en middelgrote ondernemingen, Mijnheer de Minister, zou ik willen suggereren dat men ook het terrein van het sociaal en economisch speurwerk voor hen zou betreden.

Als ik de kwestie van de research even mag gaan besluiten : wij hebben vaste gegevens voor massa I en II ; wij hebben, met verschil van mening, betrekkelijk juiste steekproeven voor massa III. Voor massa IV,

kunnen wij gemakkelijk een becijfering maken — en ik heb het indertijd gedaan en zal dit niet herhalen — van de personeelsverhoudingen in de wetenschappelijke instellingen van het Rijk. Voor massa V moet ik aanstippen dat de Belgische aanwezigheid in de internationale projecten zagezegd niet bekend is, waarbij ik dat naar aanleiding van parlementaire vragen het vermoeden heb dat de Regering daar niet wenst op in te gaan. Ook daar echter moet het goed mogelijk zijn de verhouding Nederlandstaligen en Franstaligen op te maken. Indien ik, wat dus deels, en naar mijn gevoel een betrouwbare schatting is voor één klein gedeelte, en voor de andere gedeelten een normale berekening, indien ik deze berekening in verhouding breng tot de demografische situatie, namelijk tot het aantal Vlamingen en Franstaligen in dit land, dan meen ik te mogen besluiten dat voor het gehele pakket van universiteiten en wetenschappelijk onderzoek de Nederlandstalige gemeenschap 3,5 miljard meer zou moeten ontvangen, dat haar 3,5 miljard wordt tekort gedaan.

Tot besluit, zolang deze Cultuurraad over geen eigen fiscaliteit beschikt, handhaven wij onze positie die wij in een voorstel van wet hadden gegoten, nl. voor de universiteiten, bij het vertrekpunt een verdeling pro rata de 18-25 jarigen in het land; voor het speurwerk een verdeling pro rata de bevolkingsverhouding. En wij herhalen voor de zoveelste maal, Mijnheer de Minister, dat hierdoor het bestaan van unitaire instellingen die er moeten blijven en de samenwerking in sommige centra, niet in het gedrang komt, dat dit dus geen enkele separatistische richting uitgaat, maar doodeenvoudig een bekommernis is om een fatsoenlijke verdelende rechtvaardigheid toe te passen. Er bestaan voorbeelden genoeg waarbij instellingen betaald worden of gecrediteerd worden pro rata bepaalde gegevens uit verschillende kredieten. De salarissen aan het wetenschappelijk personeel, gebudgetteerd voor het voorgaande jaar, zijn een dergelijke maatstaf. Indien één cultuurgemeenschap tekort zou gedaan worden om de verbintenissen te honoreren die zij heeft aangegaan, dan is dat inderdaad een solidariteitsaangelegenheid die speciaal tot het parlement kan behoren. Maar indien een gemeenschap teveel zou ontvangen hebben dan is het duidelijk dat zij dit moet kunnen behouden en dat kan zij behouden via de kredieten tot aanmoediging van onderzoekers die bestemd worden door deze Cultuurraad.

Wanneer ik nu het beleid op wetenschappelijk gebied in het algemeen ter hand neem, Mijnheer de Minister, dan ga ik hier niet herhalen wat ik de eer had U te mogen zeggen in de Senaat en waar U overigens ook op geantwoord hebt. Wij weten dat het speurwerk deels door de overheid geschiedt, deels door de universiteiten en dan soms in opdracht van de overheid en deels door de Fondsen. Gelet op deze werkverdeling is een samenhangend beleid aangewezen, waarin de overheid een stuwende en controlerende bevoegdheid heeft. Welnu, deze samenhang is toch niet zo

duidelijk en ik meen dat U er zich zelf over beklaagt er ook geen voldoende kijk op te hebben. Vandaar dat ik hier toch zeer uitdrukkelijk zou willen het voorstel herhalen, een permanente inventaris van wetenschappelijke onderzoeksprojecten bij te houden. De universiteiten zouden er ook klaarder in zien en ik wil hier dadelijk onderstrepen, Mijnheer de Minister, dat ik best aanvaard dat de Regering, op het vlak van bepaald toegepast onderzoek in economische richting, zou menen dat een zekere discretie moet in acht genomen worden in 's lands economisch belang. Welnu, in deze omstandigheden geloof ik dat iedere parlementaire commissie desaan gaande een zwijgplicht zal aanvaarden maar dat men geen afbreuk moet doen aan het normaal recht op informatie van het parlement. Dus deze lopende inventaris van alle projecten en ik voeg eraan toe, de bedoeling van de projecten, zodanig dat ook een leek het begrijpen kan en de kosten en de beneficianten.. De voorgaande regeringen, ongetwijfeld in de euforie van vrij ruime kredieten op wetenschappelijk gebied, hebben zich onvoldoende bekommerd om de output van hetgeen er besteed werd en dit inzonderheid in het I.W.O.N.L. Ook daar geschiedde de verdeling vaak als gevolg van een touwtrekkerij en heeft men te weinig de output, het resultaat, op het oog gehouden om te weten of het nog wel gewenst was van verder door te gaan met het bepaald speurwerk.

Het speurwerk dat, soms binnen het bedrijfsleven plaats heeft, mag niet alleen op het economisch rendement worden gericht, mag niet alleen aan het economisch rendement worden getoetst, de betekenis ervan voor het maatschappelijk welzijn is ook van een groot belang.

Mijnheer de Minister, in verband nu met de aanpassing van de kredieten in verband met de herwaardering van het openbaar ambt. Ik weet dat dit ook een zeer tere materie is, maar U is ervan op de hoogte dat in de geassocieerde fondsen tengevolge van de herwaardering, de toestand allesbehalve rooskleurig is.

Aan constante prijzen op 1 april 1972 zijn vereist, voor de drie geassocieerde Fondsen samen, voor 1972 : 48 807 000 frank; voor 1973 : 62 399 000 frank, dit is samen : 109 208 000 frank.

De globale toelage voor 1973 der drie geassocieerde Fondsen samen, vertoont ten opzichte van 1972 een stijging van 51 miljoen, daar waar de herwaardering voor 1973 alléén reeds 82 399 000 frank vereist. In het licht daarvan is het normaal dat de beheercomités zowel van het Fonds voor Geneeskundig Wetenschappelijk Onderzoek als van het Fonds voor Collectief Fundamenteel Wetenschappelijk Onderzoek nieuwe initiatieven voor 1973 uitstellen, dat zij treuzelen en dat de Raad van Beheer van het Interuniversitair Instituut voor Kernwetenschappen de toestand zelfs bevroren heeft. Ik neem aan dat men de vorige jaren misschien iets te wild is omgesprongen maar de aarzelende politiek die

nu gevolgd wordt is nog funester. Het ontbrak en ontbreekt aan planmatigheid.

Terloops nog Uw aandacht — ik weet dat het uw collega van Nationale Opvoeding aangaat wat de uitvoering betreft — voor de financiële toestand van de centra van het Fonds voor Collectief Fundamenteel Wetenschappelijk Onderzoek. De financiële toestand van deze centra is onzeker. Enerzijds is de subsidie voor 1972 nog steeds niet uitbetaald, tenzij het de jongste uren geschiedde, anderzijds verplicht deze laattijdige uitbetaling de centra tot het opnemen van bankkredieten en dat is ongehoord.

Wat misschien nog erger is, is het feit dat toen de navorsers aan de universiteiten en aan de universitaire onderzoekcentra op 1 april 1972 het voordeel van de revalorisatie kregen, deze centra de opdracht ontvingen van Uw Collega van Nationale Opvoeding te wachten op instructies. Zij wachten nog steeds en met hen ook de onderzoekers.

Ik wil dus zeer duidelijk de vraag stellen: zijn de geruchten die thans de ronde doen gegrond, nl. dat de dotatie voor het Fonds voor Collectief Fundamenteel Wetenschappelijk Onderzoek met 5% zou worden verminderd?

Mijnheer de Minister, ik zal het niet hebben over de rijksdiensten voor wetenschappelijk onderzoek wegens de persoonlijke en vriendschapsbanden die ik aldaar heb behouden.

Ik wil echter nog een woord zeggen over de kernenergie. Bij het begin van dit jaar zijn er stakingen losgebroken te Mol. De diepe oorzaak ervan was het gevaar voor personeelsbeperking. De Staat heeft miljarden besteed aan het kernonderzoek, maar de toepassing en de winsten ervan zijn naar privé-bedrijven gegaan.

Het is voor de zoveelste maal de gelegenheid om, vanop dit podium, dit punt van ons programma te herhalen, namelijk de noodzakelijkheid van de nationalisering van de kernenergie. Het gaat er niet alleen om dat de uitslagen van het onderzoek door de Staat betaald de privé-bedrijven ten nutte zijn. Daar is ook nog het feit — en men kan dat het „brain drain” noemen — dat deze privé-bedrijven de ervaren personeelsleden „afkopen” en dat deze mensen, met de ervaring en de training die zij hebben opgedaan op kosten van de Staat, nu tewerkgesteld worden ten bate van het privé-grootkapitaal.

Ik heb er straks, wanneer ik sprak over het fysisch kernonderzoek, op gewezen dat een volledige herziening van het beleid inzake kernonderzoek noodzakelijk is.

Mijnheer de Minister, er is misschien een richting die hiervoor zou kunnen aangewezen zijn indien wij uitgaan van het feit dat wij misschien iets minder op dat gebied moeten doen en kunnen doen dan hetgeen er enkele jaren geleden voorzien was.

De onderzoekers in de kernenergie zijn uiteraard steeds gevoelig geweest voor radioactieve pollutie. Dàt was het grote gevaar dat men voorhield. Sommigen hebben een enorme ervaring opgedaan met

het meten van pollutanten en zij beschikken daartoe over de apparaturen.

Bovendien zou het nodig zijn dat er een speurcentrum zou tot stand komen ten aanzien van de pollutie. Het is bv. een noodzaak voor de streekeconomie: wanneer de Minister van Streekeconomie wil uitmaken of hij ja dan nee toelating tot vestiging geeft, moet hij zich kunnen baseren op objectieve maatstaven. Wanneer bijvoorbeeld de Minister van Arbeid voor het feit staat of hij al dan niet een bedrijf zal doen sluiten, moet hij zich eveneens kunnen baseren op objectieve maatstaven.

Wij hebben — voor zover er sprake is van milieubescherming — een dienst nodig die zich zou kunnen concentreren op het onderzoek van pollutanten.

Het komt mij voor dat hier wel vanuit de kernenergie, indien een voldoende stabiliteit aan personeelsleden wordt gegarandeerd, een overschakeling mogelijk is.

Mijnheer de Minister, ik zou een lans willen breken voor de herwaardering van de menswetenschappen. Het is een versleten algemeenheid te spreken over de snel veranderende maatschappij waarin wij leven. Het wetenschappelijk begeleiden van de vooruitzichten met het oog op een passende maatschappijvernieuwing ontbreekt.

Ik citeer om te beginnen een politiek voorbeeld. Het groeiend nationaliteitsbesef is geen vals probleem, noch in de wereld noch in ons land en de instellingen staan achter op de werkelijkheid.

De verhouding van de mens tot zijn arbeid, wordt niet meer opgevangen door het verstarde vakbondswezen.

De wensen van de jongeren ten aanzien van hun beroepsleven en de noodwendigheden van de maatschappij zijn uiteenlopend. Een klein voorbeeld: het zou kunnen zijn dat er meer jongeren een kunstzinnige loopbaan ambiëren dan er betrekkingen voorzien zijn. Moeten wij die ambities heroriënteren op de behoeften, dus ze onderdrukken, of moeten wij de maatschappij anders structureren naar de maat van de jongeren? Dat is een vraag.

De primitiefste maatschappij was enkel geconcentreerd op de voeding. De minder primitieve maatschappij nam er ook de kleding bij als ambitie. Op dit ogenblik bestaan er in onze maatschappij de grootste ongelijkheden op het gebied van de woning, de huisvesting en de ruimte. Vandaar ook de gevoeligheid voor de milieuproblematiek. Onze partij heeft in 1969, als eerste partij, dit probleem aangepakt.

Vele andere nieuwe behoeften kondigen zich aan en meteen ook frustraties. Op breed zedelijk gebied is er in de geschiedenis een slingerbeweging tussen zelfbeheersing en wat de Amerikanen noemen de „permissive society”.

Dat is niet alleen zo inzake sex maar ook inzake kleding enzovoort.

Van de Amerikaanse maatschappij van het individuele succes, gaat de beweging naar een maatschap-

pij van collectief welzijn, dus van persoonlijke welvaart naar collectief welzijn.

Welke absolute waarden zijn inderdaad menselijk absoluut?

Harde zelfdiscipline of eerlijke spontaneïteit? Economische zekerheid of emotionele zekerheid?

Ik zal ophouden met vragen stellen, laat staan vooruitzichten verwoorden. Maar het is duidelijk dat de toekomst geen volledige onbekende meer is. De overheid en dus de politiek heeft haar plaats in het bepalen ervan. Welke veranderingen kan zij bewerkstelligen? Welke veranderingen zou zij kunnen tegengaan? Welke veranderingen kan zij alleen maar begeleiden?

Een andere vraag die in deze Cultuurraad dient gesteld is de volgende: in hoeverre kan en mag onze kleine Nederlandstalige cultuurgemeenschap een eigen patroon ontwikkelen? Dat is een wezensvraag voor de culturele autonomie.

De decreten, de maatregelen die wij ter behandeling krijgen moeten wij niet zien in de optiek van een evenwicht tussen politieke groepen of belangen maar moeten wij gericht zien op de vormgeving van onze gemeenschap in de toekomst. Indien wij onze taak aldus opvatten zullen de besten in de gemeenschap eerbied krijgen voor de politiek.

Om een op de toekomst gericht cultureel beleid mogelijk te maken is een wetenschapsbeleid aangevoelen. De inhoud van de culturele autonomie impliceert, zoals een bekend Vlaams auteur het genoemd heeft, „een natie in wording”. Dit wil zeggen dat men aandacht zou schenken aan sociaal-politieke wetenschappen, historie, taal, communicatie en psychologie. Overigens, de geachte Minister heeft daar zelf in zijn exposé op gewezen. Hij heeft namelijk de wetenschappelijke achtergrond van het sociaal gebeuren aangestipt, dus de noodzakelijkheid van meer aandacht voor de menswetenschap en de verschuiving ten gunste van de sociale wetenschappen. In dat opzicht moeten ook andere instanties aan wetenschappelijke projecten of vraagstukken, die wetenschappelijk speurwerk vergen, kunnen deelnemen.

Deze Cultuurraad, politiek verantwoordelijk voor de vormgeving van het socio-culturele leven van de Nederlandstalige cultuurgemeenschap, dringt aan op financiering van het toekomstonderzoek, dit wil zeggen het onderzoek omtrent de toekomstige ontwikkelingsmogelijkheden van de maatschappij, het onderzoek omtrent de democratische keuzemogelijkheden. De informatie die daaruit resulteert, moet niet voor een bepaalde ideologische groep dienen, maar de ganse gemeenschap ten goede komen.

Zonder afbreuk te doen aan het belang van het speurwerk in de toegepaste wetenschappen, mogen wij vaststellen dat in ons land het sociaal-wetenschappelijk onderzoek weinig aan bod komt, bijvoorbeeld het onderzoek met betrekking tot de arbeidsproblematiek.

Ik wil het concreet formuleren omdat algemene be-

schouwingen weinig baten. Het gaat erom naast het I.W.O.N.L. een fonds voor onderzoek voor sociale wetenschappen tot stand te brengen. Te vermelden dat thans 75% van de kredieten voor sociologisch onderzoek aan de U.L.B., aan een Franstalige instelling worden toegekend.

Ik wil tenslotte een praktisch voorstel doen, met name dat artikel 29 van de Wet van 29 juni 1971 zou worden aangepast. Dit artikel bepaalt het aantal assistenten ten opzichte van het aantal studenten. De cijfers zijn thans 1/14 voor de menswetenschappen, 1/9 tot 1/4 voor de exacte wetenschappen.

Aangezien in deze wet niet wordt bepaald hoeveel personeelsleden er voor pedagogische doeleinden en begeleiding van de studenten is vereist en hoeveel voor het speurwerk, heeft dit noodzakelijk tot gevolg dat in de menswetenschappen het potentieel volledig voor de begeleiding wordt gebruikt waardoor onvolgende marge voor het speurwerk ontstaat.

Wij menen dan ook dat wijzigingen ten gunste van de menswetenschappen moeten worden getroffen en de verhoudingen in het voordeel van deze menswetenschappen worden opgedreven.

Er is vervolgens het statuut van de wetenschappelijke onderzoekers. Ik wil niet zeggen dat daarin een kat haar jongen niet vindt, maar het is toch zeer gedifferentieerd. De bestaanszekerheid en een definitief statuut worden sterk door de vorsers geëist, hetzij aan de universiteit, hetzij via een Fonds. Het argument dat daartegen wordt aangevoerd is dat van de verstarring. Wij kunnen deze problematiek zien in het kader van de verschillende disciplines en subdisciplines.

Wij mogen niet vergeten dat een aantal onderzoekers hun keuze heeft gedaan voor een bepaalde richting in momenten van euforie toen men een bijna overloze expansie van het speurwerk verwachtte.

U heeft gesproken, Mijnheer de Minister, van een zekere mobiliteit om deze toestand te verhelpen. Dit is misschien een middel, maar zeker niet het enige. U heeft terecht gezegd dat een aantal onderzoekers in de exacte en toegepaste wetenschappen naar het bedrijfsleven kunnen overstappen.

Ik stel mij daarbij de vraag, Mijnheer de Minister, of in het belang van de overheid en van de overheidsdiensten, men niet zou moeten overwegen in de overheidssector een speciale categorie ambtenaren te voorzien, dragers van het doctoraatsdiploma.

Een dergelijke voorziening bestaat niet. Voor categorie 1 volstaat een licentiaatsdiploma. Dus als valorisering in overheidsdienst, in het belang van een hoog gekwalificeerd ambtenarenkorps, zou mijns inziens voor doctores een speciale categorie moeten voorzien worden. Ik beweer ook niet, Mijnheer de Minister, dat op die manier alles opgelost is, maar U hebt een middel opgegeven, ik geef er een ander; het ene sluit het andere niet uit.

De heer Hanin (Minister van Wetenschapsbeleid). — Wij zullen een oplossing voorstellen, maar nu is het

nog een beetje te vroeg.

De heer Vanhaegendoren. — Dank U, Mijnheer de Minister. Tot slot akteren wij dan uw verklaring in verband met de inschrijving van een krediet voor aanmoediging ter vorming van onderzoekers voor het jaar 1974. Wij kennen noch de grootte van dit krediet, noch de inhoud ervan. Maar a priori een paar bedenkingen nu het nog tijd is.

Wij hopen dat de Regering de bestemming van deze kredieten niet a priori zal vastleggen door reeds alles te bepalen wat er moet mee gedaan worden, derwijze dat deze Cultuurraad ook in deze materie alleen maar kan akteren wat reeds beslist is.

Mijnheer de Minister, dit is misschien een parlementair amusement, maar het is geen reëel parlementair werk alleen maar te akteren. Ik geloof dat de geest van de Grondwet is, dat de Cultuurraden een supplementair krediet krijgen waarvan zij zelf soeverein de bestemming bepalen. Gelet op het feit dat de 50/50 verhouding er nog niet is, gelet op het feit dat de 50/50 verhouding voor ons onaanvaardbaar is nemen wij aan dat deze aanmoediging van onderzoekers verschillend zou kunnen zijn voor beide cultuurgemeenschappen en dat onze Cultuurraad wijs genoeg mag geacht worden om, in samenwerking met U ongetwijfeld en in samenwerking met andere leden van de Regering, vrij de bestemming van die kredieten te bepalen.

Het is in die zin dat U het voorstel van resolutie gelieve te interpreteren dat wij de eer hebben gehad in te dienen. **(Applaus bij de leden van de Volksunie)**

BEROEP OP HET REGLEMENT (Rgt. art. 23)

De heer Baert. — Mijnheer de Voorzitter, ik vraag het woord voor een beroep op het reglement.

De Voorzitter. — De heer Baert heeft het woord.

De heer Baert. — Mijnheer de Voorzitter, zoëven, tijdens het incident dat zich heeft voorgedaan ter gelegenheid van de toespraak van de heer **Vanhaegendoren**, heb ik met veel nadruk het woord gevraagd. Ik heb dit niet gekregen. Echter hebt U wel, tijdens diezelfde toespraak, tot driemaal toe het woord gegeven aan de heer Van Acker, lid van deze Cultuurraad en Voorzitter van de Kamer van Volksvertegenwoordigers. Dit getuigt van een dusdanig grote onderworpenheid van deze Cultuurraad aan de Voorzitter van de Kamer van Volksvertegenwoordigers,

De heer Van Hoorick. — Dat is belachelijk!

De heer Baert. — . . . dat daaruit meer dan ooit de noodzakelijkheid is gebleken dat wij met de Cultuurraad zo spoedig mogelijk dit huis verlaten.

De heer Vanhaegendoren. — Het is onnozel en verkeerd. **(Twistgesprekken en rumoer op alle banken)**

De Voorzitter. — Het incident is gesloten. Ik ga er niet verder op in.

**MEDEDELING VAN DE REGERING
OVER HET WETENSCHAPSBELEID
EN DE VORMING VAN NAVORSERS
VOORSTEL VAN RESOLUTIE (van de heer Vanhaegendoren) strekkende tot terbeschikkingstelling van de Cultuurraad voor de Nederlandse cultuurgemeenschap van kredieten ter aanmoediging van de vorming van navorsers**

— **Voortzetting van de bespreking**

De Voorzitter. — Dames en Heren, wij zetten het debat voort over de mededeling van de Regering en het voorstel van resolutie van de heer Vanhaegendoren, strekkende tot terbeschikkingstelling van de Cultuurraad voor de Nederlandse cultuurgemeenschap van kredieten ter aanmoediging van de vorming van navorsers.

De heer De Bondt heeft het woord.

De heer **Leo Vanackere**, secretaris, neemt plaats aan het Bureau.

De heer De Bondt (op het spreekgestoelte). — Mijnheer de Voorzitter, Mijnheer de Minister, geachte Collega's, ik neem aan dat mijn tussenkomst niet zo geruchtmakend zal zijn als deze van mijn achtbare voorganger, maar ik hoop toch dat het niet onmogelijk is dat er een zekere ruchtbaarheid aan mijn tussenkomst zal kunnen gegeven worden.

Ik zal trachten mij te beperken tot enkele beschouwingen over datgene wat aan de Cultuurraad zal toekomen inzake wetenschapsbeleid, voortgaande op hetgeen wij daaromtrent vinden in de Handelingen over de goedkeuring van de wet op de culturele bevoegdheden van de Cultuurraad. De voorgebrachte motie van de heer Vanhaegendoren en consoorten verwijst naar de Wet van 21 juli 1971, artikel 2, 2°, die bijzonder sober is in zijn uitdrukking.

Naast het verslag van onze Collega Van Bogaert, over de instelling van de culturele autonomie hebben wij ook de notulen geraadpleegd van de Commissie voor de Grondwetsherziening. Indien men de verslagen, de Handelingen en de zittingen van deze Commissie samenvoegt, dan is het onbetwistbaar dat door artikel 2, 2° wordt bedoeld dat de Cultuurraden bevoegd zijn op het stuk van het wetenschapsbeleid voor zoverre dit de wetenschappelijke instellingen aanraakt en, in het kader daarvan voorziet in de bevordering en de aanmoediging van vorschers die in deze wetenschappelijke instellingen betrokken zijn. Trouwens, dit wordt duidelijk uit de beraadslagingen in de Commissie naar voren gebracht, wanneer wij

bemerken dat een amendement van een lid van de Commissie die de bevoegdheid aldus formuleerde, niet werd aangehouden nadat de betrokken Ministers, die de teksten voorbrachten, bevestigden dat, inderdaad, de inhoud van hetgeen hier werd bedoeld, in overeenstemming was met hetgeen in het amendement van het betrokken lid in een meer uitgebreide tekst werd opgenomen. Dit lijkt ons inderdaad vanzelfsprekend, omdat in het globale gebied van de cultuurautonomie, de gebieden van de universitaire instellingen en van het universitair bedrijf omsloten liggen. Vandaar dat er ook vanzelfsprekend direct een oplossing is voor de moeilijkheid die onder meer de Minister tijdens zijn toespraak heeft naar voren gebracht, namelijk daar waar hij zich afvroeg of de aangelegenheid van de universitaire instellingen en van de wetenschappelijke instellingen later zou moeten worden bekeken in het kader van de Cultuurraad dan wel in het kader van de bevoegdheden die aan de regionen zouden toekomen. Vermits naar mijn gevoel de wetenschappelijke instellingen, het wetenschappelijk onderzoek, in hoofdorde de universitaire instellingen volgen — de universitaire instellingen behoren immers tot het domein van de cultuurautonomie ongeacht hun lokalisatie in het Nederlandstalige gebied of in het hoofdstedelijk gebied — is meteen ook voor de wetenschappelijke instellingen geregeld dat zij tot het bevoegdheidsgebied van de Cultuurraden behoren.

Vanzelfsprekend zal het een kwestie zijn na te gaan, op een verstandige manier, welke wetenschappelijke instellingen inderdaad moeten worden gesplitst, voor zover ze dat niet reeds zouden zijn, en welke wetenschappelijke instellingen eerder als nationaal zouden kunnen worden behouden.

Ik denk dat de tweede mogelijkheid alleen gedicteerd wordt door de aard van de activiteit en dat de eerste mogelijkheid de algemene regel is omdat trouwens, ook op het gebied van het universitair onderwijs, de eerste mogelijkheid een daadwerkelijke exclusiviteit is.

Wat nu de wetenschappelijke stichtingen betreft die een rol spelen bij de repartitie van de kredieten die door de verschillende departementen voor het wetenschappelijk onderzoek worden ter beschikking gesteld, lijkt het mij ook aangewezen dat deze wetenschappelijke stichtingen zich zouden aanpassen aan de culturele tweeledigheid in dit land. Sommige van die stichtingen hebben nu reeds van regeringszijde uit de wenk gekregen om hun raden van beheer in die zin aan te passen — en dan bedoelt men meestal een pariteit — en ook om de ter beschikking gestelde kredieten aan te wenden in de verhouding die door de Regering wordt gesuggereerd; ik bedoel hiermede het Nationaal Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek en geassocieerde instellingen.

Ik denk dat men in die richting verder moet gaan en dat deze instellingen inderdaad moeten worden ingericht zodanig dat ze zich op hun eigen cultuurgemeenschap oriënteren.

Er is een belangrijke inspanning in het wetenschappelijk onderzoek die uitgaat van de verschillende departementen, namelijk het wetenschappelijk onderzoek dat gebeurt op initiatief van de Ministers. Op dit ogenblik zijn er twee soorten departementen in onze Regering: departementen die in feite gesplitst zijn volgens de cultuurgemeenschappen en andere departementen die dat niet zijn.

Voor de departementen die gesplitst zijn lijkt het mij dat de kredieten voor het wetenschappelijk onderzoek op last van de Ministers, moeten worden ingeschreven op de afzonderlijke begrotingen die aan de gesplitste departementen toekomen.

Wat betreft de departementen die niet gesplitst zijn, lijkt het mij dan aangewezen dat er een billijke verhouding tussen de twee cultuurgemeenschappen wat de opdrachten betreft, of de kredieten die de opdrachten mogelijk maken, aan de dag wordt gelegd.

Mijnheer de Minister, U hebt in uw toespraak sommige concrete punten aangehaald en ik zou mijn ideeën duidelijk willen maken door op die concrete stellingname van uwentwege in te spelen. Wat betreft de moeilijkheid om aan de beide Cultuurgemeenschappen een passend aandeel te geven bij de inspanningen voor het wetenschappelijk onderzoek — moeilijkheid die U alleen maar meent te kunnen oplossen wanneer daarbij rekening wordt gehouden met een breder kader, moet ik U waarschuwen dat men twee soorten politiek niet mag verwarren. Er is de politiek die men voert op het gebied van de democratisering en op het sociaal terrein inzake secundaire en hogere studiën. Dit is een domein, lijkt mij, dat helemaal onderscheiden is van het domein van het wetenschappelijk beleid en onderzoek, omdat de aanmoediging en de gelden, ter beschikking gesteld voor het wetenschappelijk onderzoek, ongeacht de cultuurgemeenschap waartoe zij worden gericht, in de eerste plaats betrekking hebben op de wetenschappelijke onderzoeken die op zichzelf *valabel* zijn en niet de bedoeling hebben een sociale maatregel te zijn in hoofde van de wetenschappelijke navorser. Het is inderdaad zo dat wanneer het objectief *valabel* is, de navorser moet vergoed worden op een wijze die met zijn ervaring en met zijn opleiding in overeenstemming is.

Bij de aanmoediging van de vorsers is het niet te doen om een sociale politiek. Ik denk dat wij die twee zaken goed moeten uiteenhouden. Trouwens in de Belgische wetgeving is het zo dat op gebied van studiebeurzen en studietoelagen de wet het recht van de burger garandeert, dat hij kan uitoefenen binnen de perken die door uitvoeringsbesluiten worden vastgelegd.

Wat nu de voortschrijdende taken betreft die een Minister van Wetenschapsbeleid zou kunnen op zich nemen inzake het ophalen van de achterstand van de Nederlandstaligen in het wetenschappelijk bedrijf, zou ik willen doen opmerken dat van de

twee grote activiteiten, gepresteerd door het Instituut tot Aanmoediging van het Wetenschappelijk Onderzoek in Nijverheid en Landbouw, het gedeelte toegekend voor specialisatiebeurzen, in de eerste plaats in aanmerking komt voor een *dergelijke* inspanning.

Ik heb van de Minister vernomen tijdens zijn toespraak dat het zijn bedoeling zou zijn op dat punt tot bezinning over te gaan, ten einde na te gaan of het wel aangewezen is deze gelden verder te besteden zoals het thans gebeurt, want het zijn tenslotte de doctorandi, meestal van de faculteit scheikunde, die, *inplaats* van een beroep te doen op het Nationaal Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek, een beroep doen op het Instituut tot Aanmoediging van het Wetenschappelijk Onderzoek in Nijverheid en Landbouw en dat heeft niets te maken met het toegepast wetenschappelijk onderzoek in nijverheid en landbouw.

In feite speelt het Instituut tot Aanmoediging van het Wetenschappelijk Onderzoek in Nijverheid en Landbouw de rol van parallel *financieringsorga-*nisme voor dat gedeelte van zijn activiteiten en het zou veel beter zijn, dunkt me, dat gedeelte, afhankelijk van het I.W.O.N.L., toe te voegen aan het Nationaal Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek, opdat binnen dat fonds een beter overzicht zou worden verkregen van het evenwicht bij de verschillende disciplines die men wil aanmoedigen. Er is dan maar een kleine budgettaire inspanning nodig van een orde grootte van 18 miljoen frank om dit evenwicht te doen ontstaan opdat de Nederlandstaligen op voldoende wijze aan hun trekken zouden komen.

Voor zover de overheid naast de dotaties aan de universiteiten op een bijkomende wijze bijdraagt tot het wetenschappelijk onderzoek meen ik dat het onze taak is en tot het recht van de overheid behoort, vragen te stellen omtrent de programmatie van de onderzoeksprojecten, zodanig dat wordt vermeden het veelvuldig dubbel gebruik dat we zien optreden waardoor in feite zeer veel geld wordt geconsumeerd, maar weinig wetenschap wordt voortgebracht. Trouwens ik zou die formulering en verdeling van projecten tussen de verschillende universitaire instellingen en universiteiten ook in de toekomst, 't is misschien een beetje futurologisch, willen zien doordrijven naar het buitenland toe. Wij zijn hier met onze kleine beperkte cultuurgemeenschap maar het moet mijns inziens mogelijk zijn, vooral op het vlak van de humane en de sociale wetenschappen, onze programma's te formuleren in samenspraak met Nederland, om na te gaan, voor zover het dezelfde programma's zijn, of de uitslagen te vergelijken zijn en indien het complementaire programma's zijn om vlugger te komen tot resultaten met de inzet van bescheiden of beperkte middelen. Het heeft mij bijzonder verheugd, Mijnheer de Minister, in uw toespraak te mogen vernemen dat U het in

feite eens zijt met ons wanneer wij U zouden vragen zo vlug mogelijk en dat lijkt in de praktijk alleen maar mogelijk voor de begroting van volgend jaar, er voor te zorgen, wat uw eigen verantwoordelijkheid betreft, en wat uw verantwoordelijkheid betreft als coördinator van het wetenschapsbeleid. dat inderdaad de bedragen die de Staat ter beschikking stelt en die betrekking hebben tot de aanmoediging van de vorsers, maar dan in de ruime betekenis die de Grondwetgever en de wetgever daaraan hebben willen toekennen, dat het uw bedoeling is, van die te zien figureren op de dotaties van de beide Cultuurraden. Onze groep akteert die stellingname uwerzijds en verheugt zich daarin.

Alleen een goede samenspraak tussen Cultuurraad en Parlement zal het mogelijk maken dit proces van correcte toewijzing der respectieve middelen vlot te doen verlopen, met ingang van het jaar 1974.

Zonder uitvoerig en ten gronde in te gaan op datgene wat U gezegd hebt, Mijnheer de Minister, over het statuut van de navorsers, wil ik toch niet nalaten daarover een paar woorden te zeggen.

Het verheugt mij te vernemen dat U de vele facetten van de problematiek „statuut van de navorsers” onderkent. Tevens ben ik blij met uw voornemen om de zaak niettemin met beslistheid aan te pakken. Dit is des te meer noodzakelijk als men nagaat welk een voordelig, al te voordelig zeggen velen als men er de budgettaire consequenties uit afleidt, statuut het onderwijzend personeel van onze universiteiten en universitaire instellingen geniet. Dit feit is wellicht een niet geringe moeilijkheid bij het opstellen van een aangepast statuut voor de navorsers.

Een voldoende stabiliteitsstatuut van de navorsers is niet alleen belangrijk voor henzelf, maar ook voor velen van de medewerkers die samen met de academici, een zinvolle tewerkstelling vinden in het zuiver of toegepast wetenschappelijk onderzoek. Inderdaad, voor één academicus in het speurwerk mag men wel rekenen met drie tewerkgestelden van het niet-universitair hoger onderwijsniveau of van het secundair niveau.

Wij zullen U verder gaarne steunen in al uw pogingen die U zoudt ondernemen om het speurwerk in het land te bevorderen en om dit te brengen in de sfeer van de cultuurautonomie. **(Applaus)**

De Voorzitter. — De heer Bascour heeft het woord.

De heer Bascour (op het spreekgestoelte). — Mijnheer de Voorzitter, Mijnheer de Minister, Dames en Heren, in de eerste plaats moet ik mij verontschuldigen voor het feit dat ik in de loop van mijn betoog herhaaldelijk het door ons hier behandelde thema zal te buiten gaan om de problemen te behandelen van het universitair onderwijs: navorsing en hoger onderwijs zijn immers

helemaal verstrengeld. Het is niet mogelijk ze te scheiden, De Minister van Wetenschapsbeleid zal, veronderstel ik, zijn collega van Nationale Opvoeding inlichten over die punten, welke meer in het bijzonder tot diens bevoegdheid behoren.

De universiteiten vervullen een tweevoudige opdracht: de onderwijsverstrekking en het wetenschappelijk onderzoek. Thans vormen deze twee taken het voorwerp van een globale subsidiëring van de universiteiten door de Staat. Het gevolg hiervan is dat het leeuwendeel van de gelden, circa drie vierde, naar de onderwijsverstrekking gaat. De research blijft het arme broertje.

De rectoren hebben reeds de gedachte geopperd een afzonderlijke subsidiëring te bekomen voor enerzijds het onderwijs en anderzijds het wetenschappelijk onderzoek. Tot hier toe werd dergelijke idee afgewezen op grond van de overweging dat de research een integrerend deel uitmaakt van het hoger onderwijs, Al is deze vaststelling op zichzelf juist, toch stelt zich de vraag of de omvang van de geldmiddelen, vereist voor degelijk wetenschappelijk onderzoek, in onze dagen geen afzonderlijke subsidiëring van het wetenschappelijk onderzoek noodzakelijk maakt, eventueel te berekenen in procent van de onderwijsuitgaven, en in functie van voorgelegde ‘prioritaire onderzoekprogramma’s. Dergelijke prioriteit dient bepaald te worden in functie van voor het land belangrijke onderzoekprojecten: financiering in het blinde weg is sociaal niet verantwoord.

Dergelijke afzonderlijke financiering van het wetenschappelijk onderzoek, dat aan de universiteiten geschiedt, zou de bezoldiging mogelijk maken van navorsingspersoneel met gewaarborgde loopbaan op research-vlak.

De formule van de interuniversitaire onderzoekscontracten met de overheid, die reeds in ons land toegepast wordt biedt voordelen :

- het betreft prioritaire onderzoekerterreinen, die voor het land van groot onmiddellijk belang zijn : wij denken aan bestaande programma’s „informatiek” en „milieubescherming”;
- het maakt het de universiteiten mogelijk gespecialiseerde navorsers in deze disciplines te vormen;
- het bevordert en concretiseert de interuniversitaire samenwerking onder universitaire navorsingscentra, met ieder hun specialiteit inzake personeel en apparatuur;
- het maakt het mogelijk, gelet op de contractuele beschikkingen, over resultaten te beschikken binnen welbepaalde tijdslimieten.

Het nadeel van dit systeem kan in één vraag worden samengevat: wat met de aldus gevormde deskundigen, eens de contracten ten einde lopen.

Ons land beschikt over een net van wetenschappelijke instellingen van het rijk die ieder op hun terrein belangrijke navorsingswerkzaamheden ver-

wezenlijken. Deze instellingen ressorteren onder een voogdijminister, die doorgaans het opmaken van de researchprojecten aan deze instellingen zelf overlaat.

Om klaarblijkelijke budgettaire redenen, moet vermeden worden dat de staat dezelfde onderzoeksmerken niet twee of meerdere malen subsidieert. Het is dus wenselijk:

- voor de onderzoeksdomeinen, eigen aan deze instellingen, geen navorsingsprojecten buiten deze instellingen te financieren, doch het desbetreffend wetenschappelijk onderzoek binnen deze instellingen te concentreren, zelfs indien het daartoe nodig is, er het personeelseffectief van uit te breiden;
- dubbel gebruik onder deze instellingen zelf uit te schakelen.

Het technologisch onderzoek in de nijverheid en in de dienstensector is belangrijk voor het land. Ook hier dienen prioriteitssectoren voor de research bepaald, in samenwerking tussen de nijverheid en de overheid. Eens deze prioritaire oogmerken bepaald, dienen formules uitgewerkt tot bevordering van dit technologisch onderzoek. Deze formules dienen:

- zich niet te beperken tot de grote ondernemingen, doch vooral ondernemingen met 100 tot 250 tewerkgestelden ertoe te brengen aan wetenschappelijk onderzoek te doen;
- erop afgestemd te zijn, de ondernemingen in staat te stellen bevoegd navorsingspersoneel aan te werven en aan dit personeel waarborgen voor een researchloopbaan te verlenen.

De onzekerheid van het navorsingspersoneel betreft in hoofdzaak de navorsers, die zich een deskundige opleiding eigen maken in het raam van:

het Nationaal Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek ;
 het Fonds voor Fundamenteel Collectief Onderzoek ;
 het Interuniversitair Instituut voor Kernwetenschappen ;
 het Fonds voor Geneeskundig Wetenschappelijk Onderzoek ;
 het Instituut tot Aanmoediging van het Wetenschappelijk Onderzoek in Nijverheid en Landbouw”.

In al deze gevallen gaat het om in de strijd beperkte mandaten, zodat achteraf de vraag zich voor de navorsers stelt: wat nu?

Indien zoals hoger gesteld, de navorsing aan de universiteiten afzonderlijk kan gesubsidieerd worden binnen de rationele perken van prioritaire onderzoeksmerken, dienen de voorwaarden bepaald waarin deskundig navorsingspersoneel een beroepsloopbaan in de research kan verzekerd worden op middellange termijn en op bestendige wijze.

Er dienen ook maatregelen uitgewerkt tot soepele terbeschikkingstelling en tot aanwerving van dergelijk deskundig personeel, gaande naar of komende van de andere contractuele navorsingssectoren contracten voor overheidsonderzoek, nijverheids- onderzoek, door de Fondsen gevormden.

Aan de wetenschappelijke instellingen van het rijk stellen zich geen loopbaanproblemen, daar de voorwaarden tot aanstelling en bevordering vastliggen.

Alleen zou het wenselijk zijn deze instellingen in te schakelen voor de vorming van doctors, aan de hand van overeenkomsten met de universiteiten.

De in de universiteiten en in de wetenschappelijke instellingen gevormde deskundigen zouden ook voor een deel door de nijverheid moeten kunnen opgeslorpt worden, aan de hand van formules, die voor de betrokkenen loopbaanzekerheid op lange termijn bieden.

Ik moge ook nog onderstrepen dat indien enerzijds het basisprincipe gesteld wordt van de mogelijke overgang tussen de verschillende onderzoekmilieus, dit niet wegneemt dat inhoudelijk andere loopbaanformules dienen uitgewerkt voor de navorsers

- aan de universiteit ;
- in het contractueel wetenschappelijk onderzoek;
- in de nijverheid en dienstensector.

Ik zou nog enkele woorden willen wijden aan het hoger onderwijs en het wetenschappelijk onderzoek op het gebied van de menswetenschappen.

Vaak wordt gezegd dat de wetenschap geen grenzen kent. Dit is ongetwijfeld juist inzake wiskunde en natuurwetenschappen. Het is veel minder waar op het steeds groter wordende gebied van de menswetenschappen. Om zich daarvan te overtuigen is het voldoende een Frans en een Amerikaans boek over sociologie even te vergelijken. Verder denken wij ook aan de uiteenlopende wijze waarop de politicologie in Frankrijk en in Nederland worden beoefend. Nu spreekt het vanzelf dat de Vlamingen terzake meer op Nederland zijn afgestemd, terwijl onze Franstalige landgenoten bij Frankrijk aanleunen.

Op dit gebied is het dus aangewezen dat het eerder de Cultuurraden zouden zijn, die zich bezig houden met de politicologie en met de andere sociale wetenschappen dan de traditionele Kamers.

Vermits de Cultuurraden tegelijkertijd bevoegd zijn én voor het universitair onderwijs dat naar wetenschappelijke graden leidt, wat het geval is voor de maatschappijwetenschappen, én voor de aanmoediging van de navorsers, spreken wij de hoop uit dat onze Cultuurraad zal beseffen welke mooie opdracht terzake voor hem is weggelegd.

Ik neem ook de gelegenheid te baat om onze collega Bert Van Hoorick oprecht geluk te wensen met zijn initiatief om een voorstel van decreet in te dienen dat ertoe strekt een interuniversitair centrum voor polemologie op te richten.

De Nederlandse cultuurgemeenschap van dit land kent op dit gebied totnogtoe een achterstand. Het voorstel van Bert Van Hoorick kan hierin een gelukkige verandering brengen.

Tenslotte spijt het mij mijn verwondering en mijn teleurstelling te moeten uitspreken over het feit dat de Minister van Nationale Opvoeding sinds het bestaan van de Cultuurraad nog geen enkel ontwerp van decreet, behalve zijn begroting, heeft ingediend. Meent de Minister van Nationale Opvoeding werkelijk dat er terzake niets moet worden gedaan?

De Cultuurraden zijn een experiment om de Vlaams-Waalse verhoudingen te normaliseren. Al wie een uiteenvallen van dit land wil vermijden, moet ernaar streven aan de culturele autonomie een kans te gunnen om tot volle ontplooiing te komen. Het is daarom dat ik met de wens eindig dat de Regering spoedig interessante initiatieven zal nemen om aan de culturele autonomie een werkelijke inhoud te geven op het stuk van de aanmoediging van het Vlaams researchwerk in het raam van de uitbouw van het hoger onderwijs van de menswetenschappen. (*Applaus*)

De Voorzitter. — Ik zou U nu voorstellen, Dames en Heren, dat wij hiermede het inleidend debat niet zouden afsluiten maar tijdelijk schorsen om het op de volgende vergaderingen te hervatten. Volgende vergadering zal worden ingezet met de tussenkomst van de heer Van Bogaert.

VRAAG (Rgt. art. 49)

Vraag om uitleg van de heer Olaerts tot de Minister van Nederlandse Cultuur en Vlaamse Aangelegenheden over de onhoudbare situatie waarin het kunstonderwijs zich bevindt.

De Voorzitter. — Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Olaerts tot de Minister van Nederlandse Cultuur en Vlaamse Aangelegenheden over de onhoudbare situatie waarin het kunstonderwijs zich bevindt.

De heer Olaerts heeft het woord.

De heer Olaerts (op het spreekgestoelte). — Mijnheer de Voorzitter, Mijnheer de Minister, geachte Collega's, de wetgever heeft zich in ons land slechts laattijdig en op een gebrekkige wijze ingelaten met de organisatie van het kunstonderwijs.

Vóór het jaar 1953 werkte hier met zekere, soms lange onderbrekingen een Verbeteringsraad voor de Architectuur en de Plastische Kunsten.

Deze raad werd in 1953 vernieuwd geïnstalleerd en deze raad poogde een statuut voor het kunstonderwijs uit te werken, maar dit statuut was niet gepubliceerd bij het voor deze raad onverwacht verschijnen van de Wet van 14 mei 1955 tot regeling

van het kunstonderwijs. Deze wet werd gewijzigd door de Wet van 29 mei 1959 tot wijziging van de wetgeving betreffende het bewaarschoolonderwijs, het lager, middelbaar, normaal-, technisch en kunstonderwijs. Ingevolge deze algemene wet verschenen er uitvoeringsbesluiten in verband met het kunstonderwijs, waarbij onder meer de samenstelling van de hierbovengenoemde raad wordt gewijzigd en aangepast. Aldus werden bij Koninklijk Besluit van 21 april 1969 tot vaststelling van de structuur, de samenstelling en de werking van de Raad van Advies voor het onderwijs in de bouwkunst en de beeldende kunsten, voor elk taalgebied twee commissies van advies opgericht, één voor het onderwijs in de bouwkunst en één voor het onderwijs in de plastische kunsten. Deze commissies zouden samen de nieuwe maar volgens het taalregime gescheiden verbeteringsraad of Raad van Advies uitmaken. Deze nieuwe Raad trachtte de structuur van het kunstonderwijs en ook de studieprogramma's naar analogie met de andere onderwijsvormen vast te leggen. De werking van deze Raad leidde tot de publikatie van een Koninklijk Besluit van 5 augustus 1971 houdende de algemene regeling van de studiën in het onderwijs in de plastische kunsten met beperkt leerplan, ingericht door de Staat. Een ander voorstel van ontwerp-koninklijk besluit met de vaststelling van de bevolkingsnormen en ontdubbelingsnormen, ontworpen door deze nieuwe raad, werd tot op heden niet goedgekeurd, of werd alleszins niet gepubliceerd als koninklijk besluit. In 1970 werd de Raad verzocht het probleem van het vernieuwd secundair onderwijs te onderzoeken en dit in het raam van de opties „kunst”. Uit deze besprekingen waaraan een afgevaardigde van Nationale Opvoeding deelnam, zou gebleken zijn dat Nationale Opvoeding het kunstonderwijs onder zijn bevoegdheid wenste te krijgen. En het was ook in de loop van deze besprekingen dat voor de eerste keer over de kwestie van de homologatie van de diploma's werd gesproken.

Wij zijn in 1970. In de loop van de daaropvolgende vergaderingen werd besloten in deze Raad tot twintig uur theoretische vorming per week, waarvan achttien uur aan algemene vakken zouden gewijd worden. Ik meen goed geïnformeerd te zijn als ik zeg dat men in de Raad van Advies van oordeel was dat inzake programma en uren onder de benaming „geschiedenis” mocht gerangschikt worden: kunstgeschiedenis, muziekgeschiedenis, antropologie, actualiteit of hedendaagse geschiedenis; en dat onder de benaming wiskunde ook wetenschappelijk tekenen diende begrepen te worden. Maar dan ontstaat de kortsluiting zo zegden zegslieden, ingewijd in deze materie. Inderdaad, de Raad van Advies die sedert maart 1971 niet meer vergaderd had, wordt verrast door het verschijnen op 5 juni 1971 van het thans veel besproken Koninklijk Besluit van 3 februari 1971. Het is de interpretatie van dit Koninklijk Besluit

die aanleiding zal geven tot de weigering van de homologatie van diploma's afgeleverd door de volgende instellingen: de Koninklijke Academie voor Schone Kunsten te Antwerpen, afhangende van het Rijk, de Koninklijke Academie voor Schone Kunsten te Mechelen, de Stedelijke Academie voor Schone Kunsten te Aalst, de Stedelijke Academie voor Schone Kunsten en Vormgeving te Genk en het Provinciaal Hoger Instituut voor Kunstonderwijs te Hasselt. Twee andere Academiën, Gent en Brugge, hebben niet geopteerd voor de homologatie.

De getroffen instellingen kunnen met de geschapen situatie geen vrede nemen; niet alleen werd de Raad van Advies terzake genegeerd maar bovendien hadden zij verwacht dat de bevoegde Minister — en dat is de Minister van Nederlandse Cultuur — gebruik zou gemaakt hebben van het recht hem verleend door artikel 1 van het Koninklijk Besluit van 10 februari 1971, waar onder d) wordt bepaald dat de onder c) vermelde algemene vakken kunnen vervangen worden door een, door de Minister die het kunstonderwijs onder zijn bevoegdheid heeft, goedgekeurd gelijkwaardig programma.

Mijnheer de Minister, ik geloof dat de kunstacademiën dit programma hadden mogen verwachten en meer nog dat in dit programma rekening zou worden gehouden met het advies van de daartoe aangestelde Raad. Dat dit niet gebeurt is — met de bekende gevolgen — betekent niets meer of niets minder dan dat de toen bevoegde Minister in gebreke is gebleven; het betekent een kaakslag voor de Raad van Advies en voor vele studenten betekent het dat zij het slachtoffer zijn van de afwezigheid van een verantwoord beleid inzake het kunstonderwijs.

Dit alles, Mijnheer de Minister, meende ik hier te moeten verklaren als een soort infrastructuur voor mijn eigenlijke vraag betreffende de onhoudbare toestand van het kunstonderwijs, waar talrijke andere prangende problemen dan de reeds gestelde op een dringende oplossing wachten.

Mijnheer de Minister, ik heb deze vragen uitvoerig meegedeeld en hoop er een klaar en afdoend antwoord op te krijgen.

Deze vragen hebben betrekking ten eerste op het gebeurlijk oprichten van een Hoge Raad voor het Kunstonderwijs. Het kunstonderwijs is een onderwijs sui generis, dat niet thuishoort bij het technisch onderwijs.

De heer Théâtre, die U zeker wel bekend is, zegt over dit onderwijs het volgende:

„Alleen een kunstonderwijs dat niet op stereotiepe programma's berust biedt voldoende waarborgen voor een rijke zich steeds hernieuwende beleving”.

Ik stel dus de vraag: wordt de oprichting van een eigen Hoge Raad voor het Kunstonderwijs gepland? Indien niet, hoe motiveert men het behoud van het kunstonderwijs onder de quasi-voogdij van het technisch onderwijs?

De tweede vraag heeft betrekking op de rangschikking van het hoger kunstonderwijs: architectuur, industriële vormgeving, plastische kunsten met alle disciplines, beeldhouwkunst, schilderkunst visuele communicatie enz. Deze meer dan hoogdringende rangschikking is nog steeds niet geschied. In de betrokken kringen wordt sedert lang geopteerd voor de rangschikking in het lange type. Wanneer mag deze worden verwacht?

De derde vraag heeft betrekking op de homologatie van de diploma's. De huidige toestand waarin de homologatiecommissie, bevoegd voor het technisch onderwijs, eveneens statueert voor het kunstonderwijs is voorbijgestreefd. Voor wanneer mag de oprichting van een eigen homologatiecommissie, ressorterend onder de Minister voor Nederlandse cultuur worden verwacht?

Ik verwijs naar een artikel verschenen in Volksgazet in de loop van vorige week, waarvan de titel luidde: „Ruim 500 afgestudeerden van diverse kunstacademiën in het land krijgen geen volwaardig diploma”.

Deze situatie ontstaan door een beslissing van de homologatiecommissie van 5 april laatstleden, is des te onbegrijpelijker gezien — niettegenstaande alle vroeger aandringen op een oplossing — de directeurs van de kunstacademiën pas en voor het eerst werden samengeroepen op 9 mei jongstleden op het Ministerie met als eerste punt op de agenda: de bespreking van een voorstel tot vaststelling van de algemene vakken in het hoger secundair kunstonderwijs.

Dit kan niets anders betekenen dan dat het Ministerie op 9 mei, de kwestie van de algemene vakken in het kunstonderwijs niet als vastgesteld beschouwde, terwijl de homologatiecommissie zich op die vaststelling beriep om de homologatie te verwerpen. Kan de homologatiecommissie in die voorwaarden bij haar beslissing blijven? Zo zij dat doet, neemt de heer Minister hiervoor de verantwoordelijkheid, of zal hij nieuwe maatregelen treffen?

Terloops wil ik aan de Minister vragen zijn collega van Nationale Opvoeding te bewegen een koninklijk besluit uit te vaardigen dat het probleem van de homologatie der diploma's regelt, zoals het onlangs is gebeurd voor enkele studenten uit de rechten.

Een vierde vraag betreft het overhevelen van het technisch onderwijs met kunstkarakter naar het Ministerie van Nederlandse Cultuur. Het kunstonderwijs, zowel dit met beperkt als dit met volledig leerplan, ressorteert onder de bevoegdheid van de Minister van Nederlandse Cultuur, onafhankelijk of het gaat om gesubsidieerd, gemeentelijk, provinciaal of rijksonderwijs, met uitzondering evenwel van de Sint-Lucasscholen en van de afdelingen sierkunsten, ingericht door sommige technische scholen, die onder het Ministerie van Nationale Opvoeding ressorteren.

Dat dientengevolge het kunstonderwijs van twee

departementen afhangt is duidelijk. Dat scheidt de anarchie die wij aanklagen en waartegenover wij het standpunt van de Minister wensen te vernemen.

De vijfde vraag betreft de bevolkings- en verdubbelingsnormen. Het gaat niet op langer de normen geldend voor andere onderwijstakken ook op het kunstonderwijs toe te passen. Er werd dienaangaande sedert lange tijd een voorstel uitgewerkt, doch de publikatie van het betreffende koninklijk besluit blijft steeds uit. Wanneer mag de verschijning ervan worden verwacht?

De zesde vraag betreft de toepassing van de sociale programmatie voor het kunstonderwijs. Waarom blijft deze uit? Mag een beslissing binnenkort worden verwacht?

Zevende vraag: wat de toestand van het administratief, opvoedkundig, hulp- en werkliefdenpersoneel betreft, zouden in het Schoolpact dezelfde regels en normen inzake betoelaging moeten voorzien worden voor het gesubsidieerd onderwijs en voor het rijksonderwijs. Wordt daaraan in de Schoolpactcommissie gedacht?

Graag zullen wij nu het antwoord van de Minister aanhoren.

De Voorzitter. — De Minister van Nederlandse Cultuur en Vlaamse Aangelegenheden heeft het woord.

De heer Chabert (Minister van Nederlandse Cultuur en Vlaamse Aangelegenheden) *(op het spreekgestoelte)*. — Mijnheer de Voorzitter, Dames en Heren, de heer Olaerts vraagt uitleg aangaande de gebeurlijke oprichting van een Hoge Raad voor het Kunstonderwijs.

Hieromtrent kan ik mededelen dat het Kunstonderwijs zijn eigen Verbeteringsraden bezit: enerzijds voor het muziekonderwijs, anderzijds voor het onderwijs in de bouwkunst en de beeldende kunsten. Beide Verbeteringsraden werden ingesteld door artikel 17 van de Wet van 14 mei 1955 tot regeling van het kunstonderwijs.

Deze Verbeteringsraden blijven in werking tot op het ogenblik dat een Hoge Raad voor het Hoger Kunstonderwijs is opgericht.

De oprichting van een Hoge Raad voor het Hoger Kunstonderwijs zal gebeuren bij toepassing van artikel 16 §2 van de Wet van 7 juli 1970 betreffende de algemene structuur van het hoger onderwijs. Dit artikel stelt een nieuwe wet op het hoger kunstonderwijs in het vooruitzicht. Deze wet is thans in voorbereiding en ik hoop dat zij spoedig aan het parlement zal voorgelegd worden.

In verband met uw tweede vraag kan ik U meedelen dat die nieuwe wet op het hoger kunstonderwijs dit onderwijs zal indelen in opleidingen van het lange type en opleidingen van het korte type.

De oprichting van een eigen homologatiecommissie, ressorterend onder de Ministers van Cultuur,

impliceert een wijziging van de Wet van 8 juni 1964 op de zogenoemde omnivalentie van diploma. Bij deze wet worden inderdaad, in afwachting van de oprichting van een eigen commissie, de homologatiecommissie, alsmede de centrale examencommissie voor het hoger secundair technisch onderwijs bevoegd verklaard voor het hoger secundair kunstonderwijs.

Omtrent de beslissing van de homologatiecommissie over het niet-homologeren van diploma's uitgereikt door sommige hogere secundaire afdelingen beeldende kunsten heb ik in de Kamerzitting van woensdag 30 mei uitvoerig geantwoord op een interpellatie van de heer Van Daele.

In het kort herhaal ik nogmaals de juiste toedracht van deze betwiste aangelegenheid.

Tot vóór 1970 was er op het einde van de hogere secundaire cyclus van het onderwijs in de beeldende kunsten geen sprake van homologatie van de eindgetuigschriften.

Op 10 februari 1971 werd een koninklijk besluit getroffen tot vaststelling van de gelijkwaardigheid van het studiepeil van de inrichtingen voor kunstonderwijs met dat van de hogere secundaire technische school en waarbij de voorwaarden voor het uitreiken van de diploma's bepaald werden.

Dit besluit bepaalde de vakken en het aantal lessen. Artikel 9 van het hogergenoemd Koninklijk Besluit van 10 februari 1971 liet toe dat diploma's van hoger secundair kunstonderwijs uitgereikt tussen 1 juni 1966 en 1 september 1970, die beantwoordden aan de voorwaarden van het Koninklijk Besluit van 10 februari 1971, voor homologatie mochten overlegd worden aan de homologatiecommissie.

Ofschoon dit koninklijk besluit zeer duidelijk was, hebben sommige scholen, op eigen initiatief, van deze overgangsregeling gebruik gemaakt, ondanks het feit dat het aantal wekelijkse uren, die besteed werden aan de theoretische vakken, ver beneden het vereist minimum van 18 lag. Deze scholen hebben onmiddellijk na het verschijnen van voormeld besluit de diploma's van hun studenten voor homologatie overgelegd aan de homologatiecommissie. Deze commissie heeft, wegens de hogergenoemde reden, diploma's, overgelegd door bepaalde inrichtingen, moeten afwijzen.

Wel kan ik de heer Olaerts de verzekering geven dat de homologatiecommissie bereid is sommige ongunstige beslissingen te herzien wanneer zij kennis krijgt van bepaalde nieuwe elementen.

Zoals de heer Olaerts het zegt ressorteert het kunstonderwijs uitsluitend onder de bevoegdheid van de Ministers van Cultuur, het technisch onderwijs onder de bevoegdheid van mijn Collega's van Nationale Opvoeding. Beide onderwijsvormen worden door specifieke wetten en reglementen beheerd. Zelfs in overweging genomen dat in bepaalde technische scholen afdelingen met kunstkarakter bestaan zie ik niet in hoe dit tot een vorm van anarchie zou leiden, alhoewel het wenselijk is dat

gans het kunstonderwijs door hetzelfde departement zou beheerd worden.

Zelfs al worden ze beheerd door enerzijds de Minister van Nationale Opvoeding en anderzijds deze van Cultuur, we mogen niet vergeten dat beide diensten deel uitmaken van een zelfde Ministerie van Nationale Opvoeding en Nederlandse Cultuur.

Wat de bevolkings- en ontdubbelingsnormen betreft worden op het kunstonderwijs geen normen toegepast die gelden voor andere onderwijsvormen. De bevolkingsnormen voor het kunstonderwijs werden vastgelegd bij het Koninklijk Besluit van 22 maart 1961.

Er werd een nieuw besluit op de minimumschoolbevolking en op de ontdubbelingsnormen ingediend. Dit is spijtig genoeg gestuit op een ongunstig advies van de inspectie van financiën.

Wat de sociale programmatie met ingang van 1 april 1972 betreft, die gekoppeld werd aan een herstructurering van de wedden in het kunstonderwijs, mag eerstdaags een definitieve beslissing verwacht worden. De besprekingen op regeringsniveau zijn op dit ogenblik inderdaad in hun slotfase getreden.

Ik heb veel begrip voor de vraag van de heer Olaerts waar hij het heeft over de subsidiëring van het administratief en werkliedenpersoneel van de onderwijsinrichtingen die onder de Wet van 29 mei 1959 vallen. Dit vraagstuk kan enkel geregeld worden in het raam van een eventuele herziening van het Schoolpact. Hetzelfde geldt wat de subsidiëringnormen voor de studiemeesters-opvoeders betreft. Thans is het inderdaad zo dat het gesubdiëerd onderwijs, inzake de studiemeesters-opvoeders, een norm moet bereiken die het dubbel bedraagt van deze die op het rijksonderwijs wordt toegepast.

Ik heb mij voorgenomen deze belangrijke aangelegenheden te onderwerpen aan de Commissie van het Schoolpact. **(Applaus bij de leden van de meerderheid)**

De Voorzitter. — Het incident is gesloten. Dames en Heren, wij zullen hier vandaag onze werkzaamheden besluiten.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De Voorzitter. — Dames en Heren, het moge mij toegelaten zijn, ingevolge de incidenten die zich

deze namiddag hebben voorgedaan, gebruik te maken van artikel 32 van ons Reglement en uit de verslagen en beraadslagingen, of uit de andere gedrukte stukken van de Raad, de woorden te doen schrappen die strijdig zijn met het Reglement. De volgende openbare vergadering zal op dinsdag 19 juni of op vrijdag 29 juni eerstkomende om 14 uur worden gehouden. Daaromtrent wordt overleg gepleegd met de Voorzitters van Kamer en Senaat en van de Conseil culturel.

Aan de orde zullen onder meer zijn :

- de voortzetting van het debat over het wetenschapsbeleid en de vorming van navorsers;
- de begrotingen van Nationale Opvoeding — Nederlandstalig regime — voor 1972 en 1973, met inbegrip van de ontwerpen van decreet houdende de kredieten die door de Cultuurraad moeten worden aangenomen ; het gaat hier om kredieten waaraan de bestemming door de Cultuurraad moet worden gegeven ;
- de eigen begroting van de Raad.

Eventueel komen aan de orde :

- het ontwerp van decreet betreffende de culturele centra ;
- het voorstel van decreet over de vernederlandsing van het bedrijfsleven.

Wat de stemmingen betreft, zullen wij de eerstvolgende vergadering beginnen met het voorstel van decreet, waarvoor wij vandaag geen meerderheid hebben kunnen vinden.

Vervolgens zijn voorzien :

- de geheime stemming over de voordracht van vijf vaste en vijf plaatsvervangende leden van de Vaste Commissie voor Taaltoezicht;
- stemmingen over de afgehandelde begrotingen en voorstellen van decreet. **(Instemming)**

De vergadering wordt gesloten om 17.55 uur.

De Vergadering gaat tot nadere bijeenroeping uiteen.

VRAGEN (Rgt. art. 51)

Schriftelijke vragen en antwoorden

Vragen werden ingediend door :

De heren Vandamme, Vanhaegendoren, Diegenant, Schiltz.